

บทความวิจัย

เรื่อง ความคิดความเชื่อของเงินที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่
(Eternal Love/ 三生三世十里桃花)

โดย

นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์

รหัสนักศึกษา 05610930

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชีย

ศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花).
ผู้เขียน	นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์คมกฤษ อยู่เต็กเค่ง
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัย “ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิด ความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) ผ่านแนวคิดหลัก ลักษณะตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

ผลการศึกษาพบว่า ละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) ปรากฏความคิด ความเชื่อของจีนทั้งปรัชญาขงจื้อ ปรัชญาเต๋า คำสอนในพุทธศาสนาและความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน โดยสะท้อนผ่านชื่อ ลักษณะการกระทำกับ คำพูดของตัวละครหลัก และสัญลักษณ์ประกอบฉาก โดยปรัชญาขงจื้อที่ปรากฏได้แก่หลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5 ประเภท หลักมนุษยธรรม (仁) หลักอี (義) หลักหลี่ (禮) และหลักเสี่ยว (孝) ส่วนปรัชญาเต๋าปรากฏจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาติของเหล่าตัวละครต่าง ๆ รวมถึงปรากฏความเชื่อเรื่องเทพและเขียนได้แก่ ซานชิง (三清) นักพรตฉือหาง (慈航道人) เทพตงหวังกง (东王公) และเทพซือมีง (司命星君) นอกจากนี้ยังปรากฏคำสอนเรื่องกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา ตลอดจนความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีนซึ่งปรากฏความเชื่อที่มาจากความหมายของชื่อสัตว์หรือเสียงพ้องกับคำสิริมงคล ความเชื่อเรื่องสัตว์วิเศษของจีน สัตว์จากคัมภีร์ซานไห่จิง รวมถึงสัตว์ในความเชื่อของพุทธศาสนา

คำสำคัญ : สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่, ความคิดความเชื่อของจีน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพ ป่าท้อลิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยเล่มนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์คมกฤษ อู่เต็กเค่ง อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหัวข้อวิจัยจนบทความวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ข้าพเจ้าขอขอบคุณหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์และหอสมุดธรรมศาสตร์ที่เอื้อเพื่อจัดส่งหนังสือสำคัญประกอบการวิจัยทางไปรษณีย์ทำให้เป็นประโยชน์ต่อการเขียนบทความวิจัยเล่มนี้อย่างมาก

ขอขอบคุณครอบครัวที่อนุเคราะห์ค่าใช้จ่ายสมาชิกเว็บไซต์ Netflix และ Ch3plus เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนๆ ทั้งเพื่อนร่วมกลุ่มงานวิจัย และเพื่อนเอเชียจีนศึกษาที่คอยให้ความช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูลและแปลบทความภาษาจีน ให้คำแนะนำและให้กำลังใจในยามท้อแท้เสมอ

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญ (ต่อ).....	ง
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	2
1.5 วิธีการศึกษา.....	3
1.6 นิยามศัพท์.....	4
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
1.7.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อ.....	5
1.7.2 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาเต๋า.....	7
1.7.3 เอกสารเกี่ยวกับสัตว์สัญลักษณ์จีน.....	9
1.7.4 เอกสารเกี่ยวกับบทวิจารณ์ละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อ สืบลี(Eternal Love/三生三世十里桃花).....	10
1.7.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2. ละครโทรทัศน์จีนเรื่องสามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花)	16
2.1 เรื่องย่อ.....	16
2.2 ตัวละครหลัก.....	19
3. ปรัชญาความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์จีนเรื่องสามชาติสามภพ ป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花).....	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1 ปรัชญาขงจื้อ.....	21
3.1.1 หลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5 ประเภท.....	21
3.1.2 หลักมนุษยธรรมหรือเหริน (仁).....	23
3.1.3 หลักอี้ (義).....	24
3.1.4 หลักหลี่ (禮).....	24
3.1.5 หลักเสี่ยว (孝).....	25
3.2 ปรัชญาเต๋า.....	26
3.2.1 ความเชื่อเรื่องเทพเซียน (神仙).....	26
3.2.2 ซานชิง (三清) สามมหาเทพตามความเชื่อของเต๋า.....	27
3.2.3 นักพรตฉือหาง (慈航道人).....	28
3.2.4 เทพตงหวังกง (东华公).....	29
3.2.5 เทพซือมีง (司命星君).....	29
3.3 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา.....	30
3.4 ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน.....	30
3.4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับความหมายของชื่อสัตว์หรือเสียงพ้องกับคำสิริมงคล.....	30
3.4.2 สัตว์วิเศษของจีน.....	31
3.4.3 สัตว์จากคัมภีร์ซานไห่จิง(山海经).....	33
3.4.4 สัตว์ในความเชื่อของพุทธศาสนาของจีน.....	36
4. สรุปผลการศึกษา.....	37
บรรณานุกรม.....	38
ประวัติผู้วิจัย.....	43
แบบโอนลิขสิทธิ์บทความวิจัย.....	44

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศจีนเป็นประเทศที่รู้จักกันในชื่อเมืองหลวงแห่งอารยธรรมโบราณในประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่ยาวนานถึง 5,000 ปี นับเป็นดินแดนที่มีศาสนาและปรัชญารุ่งเรืองอยู่มากมาย ประเทศจีนค่อยๆ สร้างลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โดยแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อชาวจีนอย่างมากตั้งแต่ยุคโบราณจนกระทั่งถึงปัจจุบันคือ ขงจื๊อ และเต๋า ความคิดความเชื่อของจีนเหล่านี้ยังแผ่อิทธิพลไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วทวีปเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี รวมถึงประเทศไทย (ดวงธิดา ราเมศวร์, 2537: 63) ยิ่งไปกว่านั้นในปัจจุบันประเทศจีนได้ก้าวขึ้นมามีบทบาทสำคัญต่อเวทีโลก ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูต การค้า การอพยพ ตลอดจนการเผยแพร่ศาสนา และการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลให้ความคิดความเชื่อของจีนได้แผ่อิทธิพลไปทั่วโลก

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้อิทธิพลความเชื่อและวัฒนธรรมจีนสอดแทรกอยู่ในสื่อต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะละครโทรทัศน์จีน (中国电视连续剧) หรือ ละครโทรทัศน์จีนแผ่นดินใหญ่ (中国大陆电视剧) (China Power Team, 2559) ที่มีจำนวนการผลิตในแต่ละปีมากกว่า 15,000 ตอน โดยประเภทของละครโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศจีนคือ ละครแนวโรแมนติกแฟนตาซีกำลังภายใน (สำนักเลขาธิการคณะนายกรัฐมนตรี, 2554) ซึ่งเป็นการนำเสนอเรื่องราวความรักพร้อมกับสอดแทรกตำนานความเชื่อและประวัติศาสตร์จีน ละครโทรทัศน์ของจีนแนวนี้ยังกลายเป็นที่นิยมและออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั่วเอเชีย เช่น เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา และ กัมพูชา (三生三世十里桃花, 2560)

ในปีพ.ศ. 2560 ละครโทรทัศน์จีนแนวโรแมนติกแฟนตาซีกำลังภายในเรื่อง สามชาติสามภพ ป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) สามารถสร้างเรตติ้งสูงเป็นประวัติการณ์ด้วยยอดผู้เข้าชมกว่า 30,000 ล้านวิว ติดอันดับเรตติ้งในจีนเฉลี่ยอันดับ 1 ติดต่อกัน ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ จนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2560 (สถิติจากทาง Dragon TV) (三生三世十里桃花, 2560) กระแสความนิยมในละครเรื่องนี้ไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศจีนเท่านั้นยังเกิดขึ้นในต่างประเทศอีกด้วย ดังปรากฏว่ามีการถ่ายทอดสดในอีก 10 ประเทศ คือ ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย

กัมพูชา เกาหลีใต้ เวียดนาม ญี่ปุ่น และแคนาดา ในประเทศไทยสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้ขอซื้อลิขสิทธิ์ มาเผยแพร่

ละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) เป็นละครโทรทัศน์ของบริษัท Shanghai Drama Culture Communication Co.,Ltd. ออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์เจ็เจียงทีวี และทีวีตะวันออก เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2560 จำนวน 58 ตอน โดยดัดแปลงมาจากนวนิยายแนวผจญภัยแฟนตาซีที่ได้รับความนิยมของนักเขียนชาวจีนชื่อ ถังซิงจื่อ (唐七公子) เนื้อเรื่องของละครเล่าถึงความรักหลายหมื่นปีของ ป้ายเฉียน นางพญาจิ้งจอกของ ดินแดนชิงชิว (ดินแดนของเผ่าจิ้งจอกเก้าหาง) ที่เคยแปลงกายเป็นชายไปเรียนวิชาในสำนักคุณหลุนชวี อาจารย์ของนางคือ ม่อเหยียน ซึ่งเป็นเทพแห่งสงคราม ป้ายเฉียนเป็นศิษย์รักของม่อเหยียนและร่วมรบในสงครามระหว่างเผ่าสวรรค์และเผ่าปีศาจ ในการรบครั้งนั้น ม่อเหยียนสละชีวิตตัวเองผินกระซัง เพื่อกักขังราชาปีศาจเอาไว้ และทำให้เผ่าสวรรค์ได้รับชัยชนะ สองหมื่นปีต่อมา เป็นป้ายเฉียนเองที่ไปผินกระซังอีกครั้งจนสูญเสียความทรงจำและกลายเป็นมนุษย์ธรรมดา เธอได้พบกับชายแปลกหน้าชื่อ เยี้ยหัว และช่วยเหลือเขาเอาไว้ จนสุดท้ายกลายเป็นความรัก ทั้งคู่แต่งงานกัน ก่อนที่ความจริงจะเปิดเผยว่า เยี้ยหัวคือรัชทายาทสวรรค์ที่ไม่ควรแต่งงานกับมนุษย์ เยี้ยหัวและป้ายเฉียนต้องฝ่าอุปสรรคมากมาย ทั้งสงคราม ความรัก และหน้าที่ความรับผิดชอบ จนนำไปสู่เรื่องราวความรักยาวนานถึงสามชาติสามภพ

อุปสรรคความรัก สงครามระหว่างเผ่าพันธุ์ และหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัวของตัวเอง ละครเอกเยี้ยหัวและป้ายเฉียน สะท้อนให้เห็นความคิดของปรัชญาขงจื้อที่มีอิทธิพลต่อชาวจีนอย่างยาวนาน เรื่องราวของการตอบแทนคุณระหว่างตัวละครรองคือมหาเทพตงหัวกับป้ายเฟิงจิวแสดงให้เห็นคุณธรรมความกตัญญูซึ่งเป็นคุณธรรมสำคัญที่ขงจื้อสอนไว้มาก อีกทั้งการมีอายุยืนยาวและการบำเพ็ญเพียรเพื่อให้เลื่อนขั้นเซียนของเหล่าตัวละครแสดงให้เห็นความเชื่อเรื่องการบำเพ็ญเพียรในปรัชญาเต๋า รวมถึงโครงสร้างเนื้อหาของละครเรื่องนี้สอดแทรกไปด้วยวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม ทั้งตำนานการสร้างโลกของผานุกู (盘古) ตัวละครและสถานที่มากมายจากคติและตำนานความเชื่อของจีน คัมภีร์ซานไห่จิง (山海经) และคติความรักระหว่างนักวิชาการหนุ่มกับสาวสวย (才子佳人) ตลอดจนจิตวิญญาณการเสียสละและความกล้าหาญซึ่งเป็นการเพิ่มมิติให้กับละคร ประกอบกับการประสบความสำเร็จของนวนิยาย ทำให้ละครเรื่องนี้กลายเป็นปรากฏการณ์ยอดนิยม (郭红英, 2561: 41)

จากปรากฏการณ์ความนิยมละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) และเนื้อหาของละครเรื่องนี้ที่ปรากฏความคิดความเชื่อของจีนทั้งในเรื่องปรัชญา ความเชื่อและวัฒนธรรมจีนอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花)” ผ่านแนวคิดหลัก ลักษณะตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิด ความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบเนื้อหาเรื่องราวของละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.3.2 ทำให้ทราบถึงความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยจะศึกษาความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) ของบริษัท Shanghai Drama Culture Communication Co.,Ltd. จำนวน 58 ตอน ผ่านแนวคิดหลัก ตัวละคร และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏ

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.5.1 กำหนดที่มาและความสำคัญของปัญหา

1.5.2 รวบรวมข้อมูลและเอกสารศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับความคิดความเชื่อ และปรัชญาจีน

1.5.2.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อ

1.5.2.2 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาเต๋า

1.5.2.3 เอกสารเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน

1.5.2.4 ชมละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.5.3 ศึกษาและวิเคราะห์ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.5.4 สรุปและเรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบบทความวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) หมายถึง ละครโทรทัศน์จีนแนวโรแมนติกแฟนตาซีกำลังภายในของบริษัท Shanghai Drama Culture Communication Co.,Ltd. ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์เจ้อเจียงทีวี และทีวีตะวันออก

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัยเรื่อง “ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)” ได้แก่

1.7.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อ

1.7.2 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาเต๋า

1.7.3 เอกสารเกี่ยวกับสัตว์สัญลักษณ์จีน

1.7.4 เอกสารเกี่ยวกับบทวิจารณ์ละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

1.7.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อ

ทวิวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์ (2545) เขียนหนังสือเรื่อง “ศาสนาและปรัชญาใน จีน ทิเบต และญี่ปุ่น” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมของปรัชญาขงจื้อ โดยกล่าวว่าขงจื้อประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติสามารถทำให้ชาวจีนทั้งประเทศประพฤติปฏิบัติในหลักที่ว่า ให้ทุกคนทำตามหน้าที่ที่เหมาะสมทั้งต่อตนเองและต่อบุคคลอื่นในสังคม โดยหลักจริยธรรมของปรัชญาขงจื้อ ได้แก่ อี้ (ความชอบธรรม) เหยิน (ความรักในบุคคลอื่น) จง (ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นให้เหมือนกับตนเอง) ลู่ (ไม่ปฏิบัติต่อผู้อื่นในสิ่งที่เราไม่ต้องการ) และ หมิง (ควรทำงานในความรับผิดชอบให้เต็มที่ สุดความสามารถ และผลงานจะเป็นอย่างไรก็สุดแล้วแต่บุญญาธิการ) รวมถึงกล่าวถึงหลักจริยธรรมทางสังคมคือความสัมพันธ์ทั้ง 5 ประกอบด้วย บิดากับบุตร พี่กับน้อง สามีกับภรรยา เพื่อนกับเพื่อน และผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง ถ้าบุคคลเหล่านี้ในครอบครัวเคารพซึ่งกันและกันตามหน้าที่ที่ตนเองตามหลักของ จง และ ลู่ ก็จะเกิด เหยิน (ความรัก) และ อี้ (ความชอบธรรม) ขึ้น และคุณธรรมข้ออื่น ๆ ก็จะเกิดตามขึ้นมา

สุวรรณ สภาอานันท์ (2551) แปลและเขียนบทนำหนังสือเรื่อง “หลุนอี่ว: ขงจื้อ สนทนา” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อและคัมภีร์หลุนอี่ว โดยกล่าวว่า หลุนอี่วเป็นรวมบทสนทนาระหว่างขงจื้อกับศิษย์ซึ่งถือเป็นคัมภีร์ที่สำคัญที่สุดของปรัชญาขงจื้อ เมื่อพิจารณาหลุนอี่วพบว่าปรัชญาขงจื้อเสนอภาพความเป็นไปได้ของชุมชนที่มีมนุษยธรรมงดงาม และข้อเสนองานจริยธรรมในระบบความสัมพันธ์ทั้ง 5 อันได้แก่ บิดากับบุตร สามีกับภรรยา พี่กับน้อง เพื่อนกับเพื่อน และผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง โดยมีแนวคิดวิธีปฏิบัติได้แก่ การมีมนุษยธรรม (仁 เหริน) หรือคุณธรรมที่บ่งบอกความเป็นมนุษย์ ซึ่งถือเป็นรากฐานของวิถีคิด การอธิบายแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันและสร้างความสงบในสังคม การมีหลี่ (禮) คือ จารีต พิธีกรรม มารยาท พฤติกรรมทางจริยธรรม และวัฒนธรรมอันเหมาะสม ซึ่งเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์แห่งความเป็นมนุษย์ การมีหลี่จะดึงเอาพลังทางศีลธรรมของผู้คนออกมา ช่วยกล่อมเกลาศักยภาพทางศีลธรรมของมนุษย์ให้งดงามเหมาะสม หลุนอี่วยังรวมแก่นแห่งวิถีคิดเกี่ยวกับการปกครองของขงจื้อได้แก่ การทำ (นาม) ให้เที่ยง การยอมรับอำนาจที่มีความเที่ยงธรรม และการปกครองด้วยคุณธรรมของผู้นำ นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงคำสอนการเป็นวิญญูชน ความรักความเกลียดในสิ่งที่ถูกต้อง ความกตัญญู การคบเพื่อน การเรียนการศึกษา และการครองตน

อุดมพร อมรธรรม (2553) เขียนหนังสือเรื่อง “ยอดคุณธรรมของขงจื้อ หนุนส่งให้ ผู้ปฏิบัติรุ่งเรือง” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักคำสอนในปรัชญาขงจื้อ โดยกล่าวว่า หลักคำสอนของขงจื้อ จะเน้นวัฒนธรรม ประเพณี และความคิดของคนสมัยดั้งเดิมคือ ทุกคนมีหน้าที่ให้ทำหน้าที่ของตนเอง ให้ดีที่สุด แล้วชีวิตและสังคมจะไม่มีปัญหา หลักคำสอนของขงจื้อนั้นมีมากมายหลายประการด้วยกัน แต่คำสอนที่นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนมากที่สุด คือคุณธรรม 8 ประการ ประกอบด้วย 1) เชาว์ (ความกตัญญูทเวท) 2) ตี (ความเคารพรักใคร่และปรองดองระหว่างญาติมิตรพี่น้อง) 3) ตง (ความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน) 4) ลิ่ง (ความมีสำนึก) 5) โถย (ความมีมารยาท) 6) หิง (ความซื่อตรง สุจริตใจต่อหน้าที่) 7) เนียม (ความบริสุทธิ์ ทั้งกายและใจ) 8) (ความละอายบาป เกรง กลัวบาป)

พิน ดอกบัว (2555) เขียนหนังสือเรื่อง “ปวงปรัชญาจีน” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ปรัชญาขงจื้อโดยกล่าวว่า ขงจื้อมีความเห็นว่าชนบทรอบนิคมโบราณที่ดั่งงามมีอยู่มาก ควรที่จะฟื้นฟู ขึ้นมาใหม่แล้วนำมาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ รวมถึงให้ความสำคัญต่อมนุษย์มาก เพราะขงจื้อ เชื่อว่าความเจริญหรือความเสื่อมของโลกเกิดมาจากปัจเจกชนหรือแต่ละบุคคลเป็นรากฐาน ขณะเดียวกันเมื่อปัจเจกชนรวมตัวกันจะกลายเป็นสังคม เพื่อให้สังคมสงบสุข ทุกคนมีหน้าที่และต้อง ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยได้จัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไว้ 5 ประเภทพร้อมทั้งหน้าที่ที่จะต้อง ปฏิบัติต่อกันคือ ผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง บิดามารดากับบุตรธิดา สามีกับภรรยา และเพื่อน กับเพื่อน อีกทั้งขงจื้อให้ความสำคัญเรื่องการศึกษา การศึกษาถือเป็นรากฐานของปรัชญาขงจื้อทุก สาขา ไม่ว่าในด้านปัจเจกชน สังคม และการเมือง นอกจากนี้ได้กล่าวถึงอิทธิพลของปรัชญาขงจื้อว่า คำสอนของขงจื้อถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และเป็นมาตรฐานของสังคมชาวจีน ทำให้ ชาวจีนมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตน เช่น ชาวจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวและบรรพบุรุษ รวมถึงการให้เกียรติผู้สูงอายุและยกย่องครูบาอาจารย์ไว้สูง ตลอดจนชาวจีนให้ความสำคัญต่อผู้ใช้ ความรู้มากกว่าผู้ใช้กำลัง

จงฉิง (2556) เขียนหนังสือเรื่อง “ปรัชญาขงจื้อ กตัญญู ธรรมคู่ฟ้าดิน” เสนอ เนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมในปรัชญาขงจื้อโดยกล่าวว่า ความกตัญญูทเวทเป็นคุณธรรมข้อแรกที่ขงจื้อ สอนไว้มาก เพราะมีความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ ครอบครัวรักใคร่กลมเกลียว สังคมเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน ข้าราชการและประชาชนสามัญคิซื่อสัตย์จงรักภักดีก็เพราะอนุภาพของกตัญญูทเวท หาก

ปฏิบัติตามคุณธรรมข้อนี้ไม่ได้ จะปฏิบัติตามคุณธรรมข้ออื่นได้ยาก หากปฏิบัติตามความกตัญญู กตเวทีได้ก็ง่ายที่จะปฏิบัติตามคุณธรรมอื่นๆ กตัญญูกตเวทีจึงเป็นสะพานพาไปสู่คุณธรรมอื่นๆ ได้ดี

1.7.2 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาเต๋า

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ (2529) เขียนหนังสือเรื่อง “คัมภีร์เต๋าฉบับสมบูรณ์พร้อม อรรถกถา” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเต๋าว่า เต๋าเป็นรากฐานแห่งหลักการทั้งปวง และทำให้สรรพสิ่งเป็นไปตามแบบแผนนั้น แต่เต๋าไม่มีหลักการเฉพาะตน ไม่มีขอบเขต จึงมีสภาพเป็นนิรันดรและด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจพูดถึงได้ ธรรมชาติของเต๋านั้นเป็น นิรันดร คือไม่มีนามเรียกขานได้ หน้าที่ของเต๋าจึงเป็นการไม่กระทำการฝืนธรรมชาติ ปล่อยให้ทุกสิ่งเป็นไปตามครรลองของตน เป็นรากฐานให้แก่สรรพสิ่งในภาวะธรรมชาติ และเมื่อเป็นเช่นนั้น ทุกอย่างจะดำเนินไปโดยอัตโนมัติ ลักษณะการทำงาน ของเต๋าจะย้อนกลับไปสู่กำเนิดเดิมเสมอ เต๋าสอนให้ไม่เมตตาต่อกัน มัคน้อย ไม่ทำตัวเด่นจนเกินไป สอนให้ตอบแทนความชั่วด้วยความดี และตอบแทนความชังด้วยความเมตตา สอนให้ละความหยิ่ง ความอหังการ ความทะนงตน ความฟุ้งเฟ้อ และเมื่อไม่รู้ให้ยอมรับในความไม่รู้ นั้น คำสอนเหล่านี้ถือ เป็นวิถีทางนำชีวิตไปสู่คุณธรรม

ปภรณ์ ลิ้มปยุสรณ์ (2548) เขียนหนังสือเรื่อง “คัมภีร์เต๋าของจวงจื่อ” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเต๋าโดยกล่าวว่า ปรัชญาสำนักนี้ให้ความสำคัญกับมโนทัศน์เต๋า (道) (วิถีหรือมรรควิถีที่แท้) เป็นหลักมากกว่าสำนักอื่น เน้นสัจธรรมมากกว่าบัญญัติธรรม และมุ่งปฏิบัติให้สอดคล้องกับธรรมชาติมากกว่ามุ่งการปรับตัวตามสังคมมนุษย์ รวมถึงดำเนินชีวิตในแนวทางปล่อยวาง ตลอดจนมองว่าการที่มนุษย์จะดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนกับเต๋านั้นยิ่งใหญ่อจะต้องเข้าใจความเป็นจริงของวิถีธรรมชาติและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลก

ชาติรี แซ่บ้าง (2551) เขียนหนังสือเรื่อง “ปรัชญาเต๋า” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเต๋าโดยกล่าวว่า เต๋ามุ่งชี้แนะเส้นทางที่เหมาะสมให้แก่อนุชนรุ่นหลัง เพื่อเข้าถึงความเป็นจริงของการมีชีวิตคือการปฏิบัติตนให้เข้ากับหนทางของธรรมชาติและทำความรู้จักธรรมชาติแห่งใจของตนเองเป็นสำคัญ โดยเต๋าแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ ลักษณะวางเปล่า ไม่มีตัวตน ซึ่งเป็นพลังเดิมของจักรวาล และเป็นแหล่งกำเนิดสรรพสิ่ง อีกลักษณะหนึ่งคือ มีรูปร่างเป็นตัวตนมีการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบขอบเขต โดยจะต้องจัดทั้งสองอย่างให้เกื้อกูลกันไปเปรียบเหมือนหยินและหยาง เต๋าวางเปล่านั้นมีพลังและมีความสร้างสรรค์อย่างมหัศจรรย์ สรรพสิ่งที่นับไม่ถ้วนในจักรวาลที่

มีรูปร่างสีสรรที่แตกต่างกันล้วนเกิดจากความสร้างสรรค์ของเต๋าทั้งสิ้น นอกจากจะเป็นแหล่งกำเนิดของสรรพสิ่งแล้ว ยังเป็นกฎรวมการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง สรรพสิ่งในจักรวาลล้วนต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกฎนี้ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถเรียกได้ว่า กฎวิถีแห่งธรรมชาติ เมื่อเข้าใจเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาตินี้แล้วจะสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ ได้ถูกต้อง

สุรชัย ศิริไกร (2551) เขียนหนังสือเรื่อง “สมาธิเต๋าจั้งกง วิถีแห่งเซียนฟ้า” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเต๋าโดยกล่าวว่า เต๋าคือต้นกำเนิดของสรรพสิ่งฟ้าดิน และเป็นมารดาของสรรพสิ่ง ไม่อาจมองเห็นจับต้องได้ เต๋าจึงเป็นกฎเกณฑ์และคุณสมบัติสุดยอดของธรรมชาติ หลักการของเต๋า คือ การดำรงชีวิตให้คล้อยตามความเหมาะสมกับธรรมชาติและเผยแพร่คุณธรรมของบรรพชน ขณะเดียวกันเต๋าก็กล่าวว่าร่างกายของมนุษย์เปรียบเสมือนจักรวาลน้อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหจักรวาล มนุษย์จึงควรบำเพ็ญบารมีภายในและคุณธรรมภายนอก เพื่อรวมจิต ชีวิตเข้ากับจักรวาล ซึ่งเป็นสภาวะสูงสุดเพื่อใ้มนุษย์มีชีวิตที่ยืนยาวจนสามารถสำเร็จเป็นเซียนฟ้า นอกจากนี้เต๋าคือกฎธรรมชาติที่ให้ความสำคัญที่การนอบน้อมถ่อมตน และมีข้อพิเศษมากมาย เช่น ปราณ (ชี) หรือลมปราณถือเป็นบ่อเกิดของสรรพสิ่ง เต๋าคือว่าสรรพสิ่งมีวิญญาณ และสิ่งทั้งหลายต่างก็มีเทพเจ้าดูแล การเทิดทูนคุณด้วยการตอบแทนคุณ เช่น ไหว้บรรพชน ตลอดจนการให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสระของมนุษย์ และสอนให้คนระมัดระวังความคิดของตนเอง

สุวรรณา สถาอานันท์ (2556) เขียนหนังสือเรื่อง “กระแสนรปรัชญาจีน ข้อโต้แย้งเรื่องธรรมชาติ อำนาจ และจารีต” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาเต๋า โดยกล่าวว่า คัมภีร์เต๋าต่อจิงของเหลาจื่ออธิบายว่าเต๋าเป็นภาวะที่ไร้นาม ไร้สภาวะ จึงเป็นบ่อเกิดฟ้าดิน และเป็นมารดาของสรรพสิ่ง เต๋านำการกลับคืนสู่สภาวะดั้งเดิม คือการเข้าถึงธรรมชาติกลับสู่ที่มาของสรรพสิ่งในจักรวาล และมองโลกผ่านหลักความว่าง การที่มนุษย์จะเข้าถึงได้จะต้องดำรงตนในความไร้สภาวะ ซึ่งการกลับคืนนี้เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลง หากมนุษย์ไม่กลับคืนย่อมพบกับความเสื่อมสลาย การใช้ชีวิตตามธรรมชาติเท่านั้นที่จะเอื้อต่อสันติธรรมระหว่างมนุษย์ภายในรัฐและภายในจักรวาลด้วยกัน รวมถึงธรรมชาติเป็นเครื่องค้ำจุนชีวิตและมีกฎเกณฑ์ที่มนุษย์ควรนำมาปฏิบัติคือ การไม่กระทำ(อู่เหวย) เป็นการไม่กระทำการต่างๆที่ขัดกับธรรมชาติซึ่งจะนำมาซึ่งความสำเร็จลุล่วงของทุกสิ่ง รวมถึงการลดละการกระทำของรัฐจะช่วยมนุษยรัฐและสังคมกลับคืนสู่สภาวะเรียบง่ายตามธรรมชาติดั้งเดิม ตลอดจนเสนอให้ลดและละเลยความรู้ฝ่ายโลกเพื่อปลดปล่อยธรรมชาติให้มีโอกาสพัฒนาได้สมบูรณ์

1.7.3 เอกสารเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน

บรรยง บุญฤทธิ์ (2532) เขียนหนังสือเรื่อง “พลิกตำนานความเชื่อและไสยศาสตร์จีน” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อในสัตว์และวิญญาณชั่วร้ายของจีน โดยกล่าวว่า ชาวจีนไม่เพียงแต่เชื่อถือในเรื่องเทพเจ้าเท่านั้นยังเชื่อในเรื่องปีศาจที่เป็นสัตว์หรือวิญญาณชั่วร้ายต่างๆ แทบทุกชนิด สัตว์บางอย่างเช่น สุนัข จิ้งจอก และงูนั้นเชื่อกันว่ามีพลังอำนาจวิเศษภายหลังจากได้บำเพ็ญสมณานานหลายปี โดยเฉพาะปีศาจจิ้งจอกคือ สุนัขจิ้งจอกเพศเมียที่สามารถกลายร่างเป็นมนุษย์หญิงสาวโฉมงาม เป็นปีศาจในเทพปกรณัมจีน ซึ่งอาจดีหรือร้ายก็ได้ โดยในตำนานจีนเชื่อว่า หากปีศาจจิ้งจอกได้บำเพ็ญตบะมานานพอสมควร จะมีอำนาจวิเศษ มีชีวิตอมตะ และแปลงเป็นมนุษย์ได้ ชาวจีนจึงเชื่อว่าสตรีที่ทำให้ชีวิตสมรสต้องแตกหักเป็นผู้ที่มีวิญญาณปีศาจจิ้งจอกเข้าสิง

พรพรรณ จันทโรนานนท์ (2540) เขียนหนังสือเรื่อง “ฮก ลก ชิว: โชค ลาก อายุ ยืน” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องสัตว์ของจีน โดยกล่าวว่า ชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องโชคลากและความยั่งยืน ดังนั้นจึงพยายามค้นหาสิ่งของสิริมงคล และเมื่อเห็นสิ่งของที่มีเสียงพ้องกับคำสิริมงคล หรือมีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับสิริมงคลจะนำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งสิริมงคล เช่น เสือดาว มาจากคำว่าฮวาเป่า (花豹) ในภาษาจีน ตัวเป่ามีเสียงพ้องกับคำว่าเป่าที่แปลว่าประกาศ หรือบอกกล่าว เมื่อเห็นรูปเสือดาวจึงหมายถึงการบอกข่าวสิริมงคล และปลาทอง มีคำอ่านภาษาจีนว่า จินอวี (金鱼) ซึ่งพ้องกับคำว่าจินอวี ที่หมายถึงทองและหยก ดังนั้นเมื่อพบเห็นภาพปลาทองจะแทนความหมายว่ามีทองและหยกเต็มบ้าน นอกจากนี้ได้อธิบายว่า ชาวจีนเชื่อว่าสัตว์ที่สามารถจัดภุคพิปีศาจได้แก่ สิงโต เสือ และสัตว์วิเศษสี่ชนิดของจีนคือ มังกร กิเลน หงส์ และเต่า รวมทั้ง งู ตะขาบ แมงป่อง กบ และจิ้งเหลน เป็นสัตว์มีพิษที่สามารถป้องกันสิ่งชั่วร้าย

ธวัชชัย ดุยสุจริต (2545) เขียนหนังสือเรื่อง “สัญลักษณ์มงคลจีน” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและความคิดที่แฝงอยู่ในสัตว์สัญลักษณ์มงคลจีน โดยกล่าวว่าสัตว์สัญลักษณ์มงคลจีนมีจำนวนมากมาย เช่น สัตว์วิเศษ 4 ชนิด คือ กิเลน มังกร หงส์ และเต่า สัตว์ประจำปีนักษัตรของจีน ได้แก่ หนู วัว เสือ กระต่าย มังกร งู ม้า แพะ ลิง ไก่ สุนัข และหมู รวมถึงยังมีสัตว์สัญลักษณ์มงคลจีนที่เชื่อมโยงกับคำพ้องเสียง เช่น ค้างคาวภาษาจีนเรียก “ฝู” ซึ่งพ้องเสียงกับคำที่มีความหมายว่า โชคดี ชาวจีนจึงถือว่า ค้างคาวเป็นสัญลักษณ์ของโชคดีด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนกหลายชนิดที่ถือเป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับความหมายบางอย่างตามคติความเชื่อจีน เช่น นกกระสา นกกระเรียน นกนางแอ่น นกขมิ้น ไก่ฟ้า นกคุ้ม และนกนางแอ่น

ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล (2552) เขียนหนังสือเรื่อง “108 สัญลักษณ์จีน” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคติที่มา และความเชื่อในสัญลักษณ์มงคลจีน สัญลักษณ์สัตว์แห่งเทพนิยายและสัตว์สิริมงคลต่างๆ โดยกล่าวว่าในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมจีน มักจะมีสัญลักษณ์มงคลปรากฏอยู่ทุกๆ สัญลักษณ์นั้นมีความหมายและทุกความหมายล้วนมีที่มา ตัวอย่างสัญลักษณ์สัตว์แห่งเทพนิยายและสัตว์สิริมงคลต่างๆ เช่น มังกร สัตว์เทพนิยายที่เป็นที่รู้จักกันมากที่สุดของจีน มังกรในความเชื่อของชาวจีนเป็นสัตว์วิเศษ เป็นราชันย์แห่งสัตว์ทั้งปวง มีพลัง และมีอำนาจอันน่าเกรงขาม มังกรเปรียบเป็นสัญลักษณ์โอรสแห่งสวรรค์หรือจักรพรรดิจีน ในปัจจุบันนัยยะของมังกรเปรียบตั้งสัญลักษณ์แห่งชนชาติจีน

1.7.4 เอกสารเกี่ยวกับบทวิจารณ์ละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

金利维 (2560) เขียนบทความเรื่อง “สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่เปิดจินตนาการจีน(《三生三世十里桃花》打开中国式想象力)” ได้วิจารณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ ว่าละครเรื่องนี้สะท้อนวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม และมรดกทางจิตวิญญาณทางศิลปะแบบตะวันออกทำให้ผู้ชมรู้สึกถึงจินตนาการของจีนที่หายไปนาน รวมถึงสามารถสอดแทรกความเชื่อและตำนานของจีนกับเรื่องราวความรักได้ลงตัวและมีความร่วมสมัย ผู้ออกแบบงานสร้าง ฉินฮ่าวจง (陈浩忠) มีความพิถีพิถันในการออกแบบฉากต่างๆ รวมถึงอุปกรณ์ประกอบฉากและการตกแต่งซึ่งล้วนอิงมาจากคติความเชื่อของจีน เช่น ฉากพระราชวังสวรรค์ออกแบบตามคติจีนเทียนหยวนตี้ฟาง (天圆地方) คือท้องฟ้าเป็นทรงกลม และผืนดินเป็นสี่เหลี่ยม) มินกวงเชน และพรหมทั้งสี่มุมในพระราชวังตกแต่งด้วยรูปปั้นสัตว์ต่างๆ(席镇) ตัวละครและสถานที่หลายแห่งออกแบบตามตำนานความเชื่อของจีน เช่น มังกร จิ้งจอกเก้าหาง งูปาเฉอ ภูเขาชิงชิว และดินแดนศักดิ์สิทธิ์คุณหลุน จากคัมภีร์ซานไห่จิง(山海经) ตลอดจนตัวละครมหาเทพตงหัวจากเทพเจ้าความเชื่อของจีน นอกจากนี้ละครเรื่องนี้ยังให้ข้อคิดเรื่องความพยายาม จากการที่เหล่าทวยเทพต้องบำเพ็ญเพียรและประสบด่านเคราะห์กรรม เพื่อก้าวไปถึงระดับที่สูงขึ้นสอนให้พยายามไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

Khanittha J. (2562) เขียนบทความเรื่อง "สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ ซีรีส์จีนที่หลงเข้าไปแล้ว หยุดูไม่ได้" ได้วิจารณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ ไว้ว่า

เป็นละครที่สร้างจาก นวนิยายของผู้แต่ง ถังซิงจื่อ (唐七公子) ที่ร้อยเรื่องราวได้อย่างสวยงาม ผู้กำกับสามารถนำเสนอออกมาได้อย่างครบรสทั้งความโรแมนติกแฟนตาซีและกำลังภายใน(仙侠) (การบำเพ็ญตบะเพื่อก้าวขึ้นเป็นเซียนมีอายุยืนยาว) ซึ่งตัวละครในเรื่องนี้จะมีชีวิตยืนยาวเป็นอมตะ เฝือกกับเรื่องราวต่างๆ ให้คนดูได้ลุ้นตาม โดยเฉพาะกับความรักของตัวละครพระนางปายเฉียน และเยี้ยวที่ต้องฝ่าฟันอุปสรรคทั้งสงครามและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัว นอกจากตัวละครพระนางแล้ว ตัวละครอื่นก็ล้วนมีความโดดเด่นในการดำเนินเรื่องไม่แพ้กัน เช่น เรื่องราวการตอบแทนคุณมหาเทพดวงหัวของปายเฟิงจิว รวมถึงตัวละครมีหลากหลายลักษณะทั้งเทพเซียนที่สามารถกลายร่างเป็นสัตว์วิเศษต่างๆ ปศาจ และมนุษย์ ด้านฉากมีการใช้เทคนิค CG (Computer graphic) ได้ดีมากสวยงามสมจริง และที่สำคัญคือการดำเนินเรื่องไหลลื่น ด้วยตัวละครที่มีรายละเอียดความยาวนานของชาติภพและเรื่องราวการดำเนินเรื่องของตัวละคร ทำให้เกิดความซับซ้อนและความเชื่อมโยงกันไม่น้อย แต่สามารถนำเสนอออกมาให้ดูแบบเข้าใจง่าย

ทิวของเซลลิน[นามแฝง] (2563) เขียนบทความเรื่อง “ขอนำเสนอซีรีส์เรื่อง "สามชาติสามภพ ป่าท้อสิบหลี่" หรือ Ten miles of peach blossom หรือ Eternal Love (Netflix)” ได้วิจารณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ วิจารณ์ว่านักแสดงสามารถแสดงได้สมบทบาท เนื้อเรื่องหลักแม้จะใช้เวลาดำเนินเรื่องยาวนาน แต่กลับผูกเรื่องจากต้นจนจบเข้าด้วยกันได้เข้าใจง่าย ทำให้สามารถดึงความรู้สึกของคนดูให้คอยติดตามเรื่องราวอยู่ตลอด จุดที่โดดเด่นที่สุดคือลักษณะของตัวละครแต่ละตัวมีความชัดเจน แม้จะมีตัวละครหลากหลาย แต่กลับดูแล้วไม่สับสน รวมทั้งเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีความสวยงาม และสามารถออกแบบมาให้เห็นความแตกต่างของแต่ละเผ่าพันธุ์ได้อย่างชัดเจน ละครเรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นหลากหลายแง่มุม เช่น ในแง่การขาดคุณธรรมในการปกครองของผู้นำเผ่าสวรรค์ เผ่าสวรรค์ที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่สูงส่งที่สุดกลับหลงใหลอำนาจและรังแกผู้ที่ด้อยอำนาจกว่า นอกจากนี้ยังมีการวางแผนแก้แค้นหักเหลี่ยมโหดกันไปมา แสดงความเห็นแก่ตัวของแต่ละตัวละคร บางคนไม่มีอะไรจะเสียแต่ยอมเสียหน้าไม่ได้จึงต้องทำร้ายผู้อื่น บางคนต้องทนเจ็บปวดเพราะไม่อยากทำร้ายครอบครัว

1.7.5 เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณรดา ประสานฉิม (2555) เขียนงานวิจัยเรื่อง “ความคิด ความเชื่อของจีนที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง กังฟูแพนด้า” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิด ความเชื่อของ

เงินที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องกังฟูแพนด้า โดยใช้วิธีการศึกษาจากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องกังฟูทั้งสองภาค ผ่านแนวคิดหลักของเรื่อง ตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ปรากฏเรื่องราวความเป็นเงินโดยแท้ แนวคิดหลักของเรื่องในภาคหนึ่ง สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการยอมรับตัวตน และการเรียนรู้ความเป็นตัวเอง โดยมีหลักจากความว่างเปล่า ซึ่งเป็นแนวความคิดสำคัญของลัทธิเต๋า ส่วนในภาคที่สองนั้นเป็นการหันกลับมามองย้อนถึงอดีตแก้ไขปมขัดแย้งในใจ และการเข้าหาความสงบ ด้านตัวละครทั้งหมดของเรื่องล้วนเป็นสัตว์สัญลักษณ์ที่มีความหมายสำหรับคนจีน นอกจากนี้ยังมีฉากเหตุการณ์ต่างๆในเรื่องยังแสดงถึงวัฒนธรรมจีนได้ชัดเจน

อารีวรรณ เลาหะกุล (2556) เขียนงานวิจัยเรื่อง “ปรัชญา ความคิด ความเชื่อของเงินที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมู่หลาน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรัชญา ความคิด ความเชื่อของเงินที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องมู่หลาน โดยผู้วิจัยได้เลือกหยิบยกปรัชญาจีน และศาสนาของจีนประกอบการอธิบาย และศึกษาจากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมู่หลาน ทั้งสองภาค ผ่านแนวคิดของเรื่อง ตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มู่หลาน ปรากฏเรื่องราวความเป็นเงินอย่างแท้จริง แนวคิดหลักของเรื่องสะท้อนให้เห็นความสำคัญของครอบครัว การเชื่อฟังผู้อาวุโส และความกตัญญูต่อบุพพการี ซึ่งเป็นหลักปรัชญาขงจื้อ ส่วนในภาคที่สองนั้น แนวคิดของเรื่อง คือ การเรียนรู้ความแตกต่างที่กลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งเป็นความคิดหลักของปรัชญาเต๋า เรื่องหยินและหยาง และความว่าง มีตัวละครสัตว์สัญลักษณ์ที่มีความหมายสำหรับคนจีน นอกจากนี้ยังมีฉากเหตุการณ์ต่างๆในเรื่องที่แสดงถึงวัฒนธรรมจีนอีกด้วย

Yang Wenxing ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ และทัตพิชา สกุลสืบ (2562) เขียนงานวิจัยเรื่อง “เหยี่ยว : การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเงินแปลเรื่อง สามชาติ สามภพ ป่าท้อสิบหลี่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์การผจญภัยของ “เหยี่ยว” ตัวละครเอกจากนวนิยายเงินแปล เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ ตามแนวคิดเกี่ยวกับ “แบบแผนการเดินทางของวีรบุรุษ” (the hero's journey model) ของคริสโตเฟอร์ โวกลเลอร์ (Christopher Vogler) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิจัยพบว่าเหยี่ยวผ่านการผจญภัย 11 ขั้นตอน จาก 12 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ปรากฏบ่อยครั้งที่สุด คือ การทดสอบอย่างสาหัสสากรรจ์ และการเกิดใหม่ ส่วนขั้นตอนที่ไม่ปรากฏคือ การปฏิเสธเสียงเรียก

จากการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารเกี่ยวกับปรัชญาขงจื้อทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์ (2545) สุวรรณ สถาอานันท์ (2551) อุดมพร อมรธรรม (2553) และพิน ดอกบัว (2555) กล่าวว่าปรัชญาขงจื้อให้ความสำคัญกับมนุษย์ เน้นชนบจารีต วัฒนธรรมประเพณี และความคิดของคนสมัยดั้งเดิม โดยได้จัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไว้ 5 ประเภทพร้อมทั้งหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ คือ บิดามารดากับบุตรธิดา สามีกับภรรยา เพื่อนกับเพื่อน พี่กับน้อง และผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง โดยทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์ (2545) และ อุดมพร อมรธรรม (2553) กล่าวเพิ่มเติมว่าคำสอนขงจื้อเน้นให้ทุกคนทำตามหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอันได้แก่ ความชอบธรรม และความรักในบุคคลอื่น(เหริน) ซึ่งสอดคล้องกับสุวรรณ สถาอานันท์ (2551) กล่าวว่า มนุษย์ธรรม (仁 เหริน) และหลี่ (禮) เป็นแนวคิดวิธีปฏิบัติในวิถีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์จากระดับครอบครัว ไปสู่การพัฒนาคุณธรรมทางสังคมและการเมือง รวมถึงขงจื้อมีวิธีคิดเกี่ยวกับการปกครองได้แก่การทำ(นาม)ให้เพียง การยอมรับอำนาจที่มีความเที่ยงธรรม และการปกครองด้วยคุณธรรมของผู้นำ นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงหลักคำสอนการเป็นวิญญูชน ความรักความเกลียดในสิ่งที่ถูกต้อง การครองตน การคบเพื่อน การเรียนการศึกษา และความกตัญญู เช่นเดียวกับ อุดมพร อมรธรรม (2553) และจงฉิง (2556) ที่กล่าวว่าคำสอนของขงจื้อที่นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนมากคือ เข้าหรือความกตัญญู และสอดคล้องกับพิน ดอกบัว (2555) ที่กล่าวว่า ขงจื้อให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยถือเป็นรากฐานของปรัชญาขงจื้อทุกสาขา ทั้งด้านปัจเจกชน สังคม และการเมือง

จากเอกสารเกี่ยวกับปรัชญาเต๋าพบว่า ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ (2529) ชาตรี แซ่บ่าง (2551) สุรัชย์ ศิริไกร (2551) และสุวรรณ สถาอานันท์ (2556) กล่าวว่าเต๋าเป็นรากฐานแห่งสรรพสิ่ง และทำให้สรรพสิ่งเป็นไปตามแบบแผน เต๋ามุ่งเน้นให้เข้าถึงซึ่งธรรมชาติคือการกลับคืนสู่สภาวะเรียบง่ายตามธรรมชาติดั้งเดิม หลักความว่าง การจัดสมดุลของหยิน-หยาง และดำเนินชีวิตสอดคล้องกลมกลืนกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ซึ่งหากเข้าใจเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาติ จะสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ ได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันสุรัชย์ ศิริไกร (2551) ได้อธิบายว่า เต๋า กล่าวว่าร่างกายของมนุษย์เปรียบเสมือนจักรวาลน้อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหจักรวาล มนุษย์จึงควรบำเพ็ญบารมีภายในและคุณธรรมภายนอก เพื่อรวมจิตชีวิตเข้ากับจักรวาล และมีชีวิตที่ยืนยาวจนสามารถสำเร็จเป็นเซียนฟ้า รวมถึงอธิบายข้อพิเศษของเต๋า อันได้แก่ ปราณ (ชี) การยอมรับว่า

สรรพลึงมีวิญญาณ และล้วนมีเทพเจ้าดูแล เต้าสอนให้เทิดทูนคุณด้วยการตอบแทนคุณ รวมถึงให้ความสำคัญต่อความเป็นอิสระของมนุษย์ ตลอดจนสอนให้คนระมัดระวังความคิดของตนเอง

จากเอกสารเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีนพบว่า พรพรรณ จันทโรนานนท์ (2540) และรัชชัย ดุลยสุจริต (2545) กล่าวว่า ชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องโชคลางและความยั่งยืน ดังนั้นจึงพยายามค้นหาสิ่งของสิริมงคล และเมื่อเห็นสิ่งของที่มีเสียงพ้องกับคำสิริมงคล หรือมีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับสิริมงคลจะนำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งสิริมงคล นอกจากนี้ชาวจีนยังมีความเชื่อเรื่องสัตว์พิเศษสี่ชนิดคือ มังกร กิเลน หงส และเต่า ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล (2552) ที่กล่าวว่าในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมจีน มักจะมีสัญลักษณ์มงคลปรากฏอยู่ ตัวอย่างสัญลักษณ์สัตว์แห่งเทพนิยายและสัตว์สิริมงคลต่างๆ เช่น มังกร ในขณะที่ บรรยง บุญฤทธิ์ (2532) ได้กล่าวว่าชาวจีนไม่เพียงแต่เชื่อถือในเรื่องเทพเจ้าเท่านั้นยังเชื่อในเรื่องปีศาจที่เป็นสัตว์หรือวิญญาณชั่วร้ายต่างๆ แทบทุกชนิดสัตว์บางอย่างเช่น สุนัข จิ้งจอก และงูนั้นเชื่อกันว่ามีพลังอำนาจพิเศษภายหลังจากได้บำเพ็ญสมาธิมานานหลายปี โดยเฉพาะปีศาจจิ้งจอกที่สามารถกลายร่างเป็นมนุษย์ หญิงสาวโฉมงาม ชาวจีนจึงเชื่อว่าสตรีที่ทำให้ชีวิตสมรสต้องแตกหักเป็นผู้ที่มีวิญญาณปีศาจจิ้งจอก

จากการทบทวนบทวิจารณ์ละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพปาต้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) พบว่าบทวิจารณ์ของ 金力维 (2560) กล่าวว่าละครเรื่องนี้แสดงให้เห็นวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม โดยสามารถสอดแทรกความเชื่อและตำนานของจีนกับเรื่องราวความรักได้อย่างลงตัวและมีความร่วมสมัย ฉาก ตัวละครและสถานที่หลายแห่งล้วนออกแบบตามคติความเชื่อของจีน รวมถึงให้ข้อคิดเรื่องความพยายามจากการที่เหล่าทวยเทพต้องบำเพ็ญเพียรและประสบด่านเคราะห์กรรม เพื่อก้าวไปถึงระดับที่สูงขึ้นสอนให้พยายามไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ขณะเดียวกัน Khanittha J. (2562) วิจารณ์ว่าละครเรื่องนี้ผู้กำกับสามารถนำเสนอออกมาได้อย่างครบรสความโรแมนติกแฟนตาซี และกำลังภายในหรือการบำเพ็ญตบะเพื่อก้าวขึ้นเป็นเซียนมีอายุยืนยาว ซึ่งตัวละครในเรื่องนี้จะมีชีวิตยืนยาวเป็นอมตะเผชิญกับเรื่องราวต่างๆ ให้คนดูได้ลุ้นตาม โดยเฉพาะเรื่องราวความรัก การฝ่าฟันอุปสรรคสงครามและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัวของตัวละครเอกป้ายเซียนและเยี้ยว รวมถึงเรื่องราวการตอบแทนคุณมหาเทพดวงหัวของตัวละครป้ายเพ็งจิว นอกจากนี้ยังมีตัวละครหลายลักษณะทั้งเทพเซียนที่สามารถกลายร่างเป็นสัตว์พิเศษตามความเชื่อของจีน ปีศาจ และมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับกาวของเซลลิน[นามแฝง] (2563) ที่กล่าวว่าละครเรื่องนี้สามารถผูกเรื่องจากต้นจนจบได้เข้าใจง่าย ทำให้สามารถดึงความรู้สึกของคนดูให้

คอยติดตามเรื่องราวตลอด รวมถึงมีตัวละครหลากหลายลักษณะ กาวของเซลลิน[นามแฝง] (2563) ได้วิจารณ์เพิ่มเติมว่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีความสวยงามแสดงให้เห็นความแตกต่างของตัวละคร รวมถึงละครเรื่องนี้แสดงให้เห็นหลากหลายแง่มุม เช่น การขาดคุณธรรมในการปกครองของผู้นำเผ่าสวรรค์ การวางแผนแก้แค้น ความเห็นแก่ตัวของตัวละครต่างๆ และความรักในครอบครัว

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพปาต้อลิบลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) พบว่าม้งงานวิจัยของวรรณรดา ประสานฉิม (2555) กับอารีวรรณ เลหาทะกุล (2556) ที่มุ่งศึกษาปรัชญา ความคิด ความเชื่อจีนที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูน ผ่านแนวคิดหลัก ตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ในการนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยนี้เนื่องจากการเป็นการศึกษาโดยผ่านแนวคิดหลัก ตัวละคร และสัญลักษณ์ที่ปรากฏ เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ ซึ่งจะทำให้มองเห็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าม้งงานวิจัยของ Yang Wenxing ภาณุวัฒน์ สกุลสืบและทัตพิชา สกุลสืบ (2562) ซึ่งมุ่งศึกษาวิเคราะห์การผจญภัยของ “เหยี่ยว” ตัวละครเอกจากนวนิยายจีนแปลเรื่อง สามชาติสามภพปาต้อลิบลี่ ตามแนวคิดเกี่ยวกับ “แบบแผนการเดินทางของวีรบุรุษ” (the hero’s journey model) ของคริสโตเฟอร์ โวกลเลอร์ (Christopher Vogler) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า เหยี่ยว ผ่านการผจญภัย 11 ขั้นตอน จาก 12 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ปรากฏบ่อยครั้งที่สุดคือ การทดสอบอย่างสาหัส สวรรค์และการเกิดใหม่ ส่วนขั้นตอนที่ไม่ปรากฏคือ การปฏิเสธเสียงเรียก

โดยสรุป จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพปาต้อลิบลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพปาต้อลิบลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)” เพื่อสร้างองค์ความรู้และขยายขอบเขตการศึกษาความคิดความเชื่อของจีนผ่านละครโทรทัศน์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ละครโทรทัศน์จีนเรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

2.1 เรื่องย่อ

บทประพันธ์: ถังซิงจื่อ (唐七公子)

ผู้กำกับ: หลินวีเฟิน (林玉芬), อวี๋ซู่ห่าว (余翠华), เหรินไห่เทา (任海涛)

เขียนบท: หงห่าว (弘伙)

แนวละคร: โรแมนติก, แฟนตาซี, เขียนเฉีย

จำนวนตอน: 58

ออกอากาศ: ประเทศจีนทางดราگونทีวี และเจ้อเจียงทีวีวันที่ 30 มกราคม - 1 มีนาคม 2560 และประเทศไทยทางช่อง 3 เอชดี วันที่ 25 มีนาคม 2562 - 6 สิงหาคม 2562

2.1.1 เรื่องย่อตัวละครคู่หลัก ปายเฉียน - เยี่ยนห่าว

หนึ่งแสนปีก่อน โลกเกิดความโกลาหลเหล่าเทพเจ้าโบราณสิ้นชีวิตลง ปัจจุบันเหลือเพียงเผ่าสวรรค์ปกครองโดยราชาสวรรค์เทียนจวิน เผ่าปีศาจปกครองโดยราชาปีศาจฉิงชาง และเผ่าจิ้งจอกเก้าหางปกครองโดยราชาจิ้งจอกปายจื่อ ราชาจิ้งจอกมีบุตรสาวชื่อปายเฉียน เขาฝากฝังนางให้เทพเจ้อเหยียนช่วยดูแล

ชาติภพที่ 1 ปายเฉียนปลอมตัวเป็นชายไปฝากตัวเป็นศิษย์ของเทพสงครามม่อเหยียน ณ คุณหลุนซี

เทพเจ้อเหยียนพาปายเฉียนไปฝากตัวเป็นศิษย์ของเทพสงครามม่อเหยียนที่สำนักฝึกวิชาคุณหลุนซีแต่คุณหลุนซีนั้นไม่รับศิษย์ผู้หญิง เทพเจ้อเหยียนจึงแปลงให้ปายเฉียนเป็นชายแล้วใช้ชื่อว่าซืออิน เทพม่อเหยียนเห็นปายเฉียนก็รู้ทันทีว่าเป็นหญิง แต่ก็รับปายเฉียนหรือซืออินเป็นศิษย์ ต่อมาซืออินบังเอิญพบกับราชาปีศาจฉิงชางและถูกจับตัวไป ระหว่างที่ถูกจับก็ได้รับความช่วยเหลือจากเยี่ยนจื่อบุตรสาวของราชาปีศาจ และหลี่จิ้งองค์ชายรองของเผ่าปีศาจ หลี่จิ้งก็มีใจให้กับซืออิน เทพม่อเหยียนเมื่อทราบข่าวก็รีบมาช่วยศิษย์ ราชาปีศาจฉิงชางจึงใช้เหตุการณ์นี้อ้างว่าเผ่าสวรรค์บุกรุกเผ่าปีศาจประกาศทำสงครามระหว่างเผ่าปีศาจและเผ่าสวรรค์

ด้านหลี่จิ้งแอบมาพบซืออินที่คุณหลุนซีจนเกิดความรัก แต่แล้วเขาถูกเสียนหนี่ซึ่งเป็นเพื่อนที่โตมากับปายเฉียนหลอกล่อจนมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งต่อกัน ซืออินตัดสัมพันธ์กับหลี่จิ้งและไล่

ทั้งคู่ออกจากสำนักคุณหลุนซี ด้วยความที่หลี่จิ้งเป็นรักแรก ซื่ออินจึงเศร้าโศกเสียใจมากไปบรรยายความทุกข์ใจที่สระบัวเทพโดยไม่รู้ว่ภายในสระบัวนั้นมีดวงจิตของเยี้ยวห้วน้องชายฝาแฝดของเทพม่อเหยียนที่สถิตอยู่ในดอกบัวทองคอยรับฟังและเห็นใจนาง

สงครามระหว่างเผ่าสวรรค์กับเผ่าปีศาจเริ่มขึ้น เสวียนหนี่แอบขโมยฝงค้ายกลของเทพม่อเหยียนมาให้กับเผ่าปีศาจ เทพม่อเหยียนที่ได้รับหน้าที่ไปปราบราชาปีศาจฉิงซางจึงจำต้องเปลี่ยนแผนการ ราชาปีศาจฉิงซางเลือกใช้ระฆังตงหวงทำลายเผ่าสวรรค์ เทพม่อเหยียนจึงใช้ดวงจิตของตนผนึกเขาไว้ภายในระฆังจนดวงจิตแตกดับ ผลการรบแพ้ของราชาปีศาจฉิงซางทำให้เผ่าปีศาจยอมจำนนต่อเผ่าสวรรค์ และหลี่จิ้งได้เป็นราชาปีศาจแทนฉิงซาง ด้านซื่ออินตัดสินใจกลับร่างปายเฉียนและใช้เลือดจากหัวใจหล่อเลี้ยงกายทิพย์ของเทพม่อเหยียน

ชาติภพที่ 2 ปายเฉียนถูกคำสาปราชาปีศาจจนสูญเสียความทรงจำกลายเป็นมนุษย์ธรรมดา

ดวงจิตของเยี้ยวห้วในดอกบัวทองไปถือกำเนิดเป็นองค์ชายรัชทายาทของเผ่าสวรรค์ในตำหนักสวรรค์ เจ็ดหมื่นปีต่อมาองค์ชายรองของเผ่าสวรรค์คู่มั่นของปายเฉียนได้ตกหลุมรักเส้าซินสาวรับใช้ของปายเฉียน ราชาสวรรค์จึงกำหนดคู่มั่นใหม่ให้ปายเฉียนหมั้นหมายกับเยี้ยวห้วเป็นการชดเชย วันเวลาผ่านไประฆังตงหวงใกล้จะคลายผนึก ปายเฉียนไปผนึกระฆังตงหวงด้วยตนเอง จนถูกคำสาปของราชาปีศาจฉิงซางทำให้สูญเสียความทรงจำและกลายเป็นมนุษย์ เป็นเวลาเดียวกับเยี้ยวห้วไปปราบปีศาจในโลกมนุษย์จนได้รับบาดเจ็บ และได้รับความช่วยเหลือจากปายเฉียน ทำให้เยี้ยวห้วหลงรักในตัวนาง และตั้งชื่อให้ว่าซูซู ในที่สุดทั้งคู่ก็รักและแต่งงานกัน

ต่อมาซูซูตั้งครรภ์และความสัมพันธ์ของทั้งสองรู้ไปถึงราชาสวรรค์ ทำให้ราชาสวรรค์ไม่พอใจมาก เยี้ยวห้วก็ต้องการปกป้องซูซูจึงแกล้งทำเป็นไม่สนใจ ซูซูอยู่ในตำหนักสวรรค์ก็ถูกซูจิ้นที่แอบรักเยี้ยวห้วกลั่นแกล้งและใส่ร้ายว่าปลักนางตกลงไปในหอประหารเซียนทำให้ตาบอด เยี้ยวห้วจำเป็นต้องควักดวงตาของซูซูไปให้ซูจิ้นเป็นการไถ่โทษ จนกระทั่งถึงกำหนดคลอดบุตรซูจิ้นยุยงให้ซูซูกระโดดหอประหารเซียน ซูซูสิ้นหวังและท้อแท้ใจจึงตัดสินใจกระโดดหอประหารเซียน เยี้ยวห้วกระโดดลงไปช่วยจนบาดเจ็บสาหัส ราชาสวรรค์จึงยืมโคเมงกวีญาณของซูจิ้นทำให้ให้เยี้ยวห้วฟื้นขึ้น

ชาติภพที่ 3 ปายเฉียนกลับดินแดนชิงชิว

หลังจากที่ซูซูกระโดดหอประหารเซียนทำให้คำสาปของราชาปีศาจฉิงซางถูกทำลาย ส่งผลให้ความทรงจำและอิทธิฤทธิ์เซียนของนางกลับคืนมา ซูซูฟื้นขึ้นก็เสียใจกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจึง

ตัดสินใจดื่มยาสิมรักสิมเรื่องราวความรักกับเยี้ยวจนหมดสิ้น ต่อมาเยี้ยวได้พบกับปายเฉียนในงานเลี้ยงของเจ้าสมุทรบุรพา เมื่อเขาสังเกตเห็นการทำทางและรอยแผลเป็นจึงมั่นใจว่าปายเฉียนก็คือซูซูเยี้ยวใช้การเป็นคู่หมั้นเป็นข้ออ้างในการพาอาหลิไปยังดินแดนชิงชิวเพื่อเอาชนะใจปายเฉียนอีกครั้ง

เยี้ยวเข้าใจว่าปายเฉียนรักเทพม่อเหยียนมาก ด้วยความรักเยี้ยวจึงให้โคมผูกวิญญาณ และยืมหยกก็กัวิญญาณจากหลิจิ้ง รวมถึงฝ่าฝืนกฎสวรรค์ไปนำหลินจือสวรรค์มาให้นางใช้รักษาเทพม่อเหยียน เรื่องราวที่เกิดขึ้นทำให้ปายเฉียนหลงรักเยี้ยว แต่เยี้ยวถูกลงโทษให้ไปเผชิญวิบากกรรมในโลกมนุษย์หกสิบปี เทพม่อเหยียนได้รับการรักษาจากปายเฉียนจนฟื้นขึ้น ต่อมาปายเฉียนบังเอิญปิดโคมผูกวิญญาณตกแตก ความทรงจำในครั้งยังเป็นซูซูจึงกลับคืนมา ปายเฉียนบุกไปยังตำหนักสวรรค์ชิงดวงตาคืนมาจากซูจิ้น เยี้ยวเสริ้จลีนวิบากกรรมกลับมาเผ่าสวรรค์พอดีจึงทวงความยุติธรรมให้กับปายเฉียน ซูจิ้นจึงถูกลงโทษด้วยการไปเฝ้าระฆังตงหวง

ไม่นานราชาปีศาจชิงชางก็สามารถออกมาจากระฆังตงหวงได้ เยี้ยวเข้าต่อสู้กับราชาปีศาจชิงชางจนได้รับบาดเจ็บจิตแตกดับ ปายเฉียนเสียใจมากคิดจะใช้เลือดจากหัวใจของตนหล่อเลี้ยงกายทิพย์ของเขาไว้เช่นที่เคยทำกับเทพม่อเหยียน แต่เผ่าสวรรค์ไม่ยินยอม จนหลายร้อยปีต่อมาหัวได้รวบรวมดวงจิตและฟื้นขึ้นมาได้ ทั้งสองจึงได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในที่สุด

2.1.2 เรื่องย่อตัวละครคู่รอง ปายเฟิงจิว – มหาเทพตงหัว

ปายเฟิงจิวหลานสาวของปายเฉียนเกิดในวันที่ปายเฉียนถูกราชาปีศาจชิงชางจับตัวไป หลังสงครามระหว่างเผ่าสวรรค์กับเผ่าปีศาจ ปายเฟิงจิวเกือบถูกสิงโตทองทำร้ายมหาเทพตงหัวผ่านมาจึงช่วยไว้ทัน การช่วยเหลือครั้งนั้นทำให้ปายเฟิงจิวประทับใจและหาทางทดแทนบุญคุณด้วยการขอความช่วยเหลือจากเทพซีอิมิงผู้รับใช้ของมหาเทพตงหัว จนได้สารภาพความในใจแต่มหาเทพตงหัวบอกปฏิเสธความรัก ทำให้ปายเฟิงจิวเสียใจมาก มหาเทพตงหัวรู้สึกผิดจึงวางแผนลงไปซัดใช้วิบากกรรมในโลกมนุษย์เพื่อใช้คืนหนี้รักให้แก่นาง เรื่องระหว่างมหาเทพและปายเฟิงจิวบนโลกมนุษย์ทำให้เกิดความรักลึกซึ้งในใจของทั้งคู่ มหาเทพตงหัวหวั่นไหวแต่เขาก็ยังไม่ละทิ้งหน้าที่และความตั้งใจเดิมของตัวเอง

ทั้งนี้เรื่องราวความรักของปายเฟิงจิวและมหาเทพตงหัวถูกสร้างเป็นละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพลิขิตเหนือเขนย ซึ่งเป็นภาคต่อจากละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่

2.2 ตัวละครหลัก ละครโทรทัศน์เรื่องสามชาติสามภพป้าท้อสิบหลี่ มีตัวละครหลักดังนี้

2.2.1 ตัวละครเอก

ป้าเฉียน บุตรสาวเพียงคนเดียวของราชาจิ้งจอกเก้าหางแห่งดินแดนชิงชิว มีนิสัยซุกซนและเอาแต่ใจ มีอายุมากถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นปีจึงไม่ค่อยพอใจที่มีคู่ครองอายุน้อยกว่าอย่างเยี้ยวหัว

ซืออิน ชื่อที่เทพเจ้าเหยียนตั้งให้กับป้าเฉียนครั้งที่นางปลอมตัวเป็นชายเพื่อไปฝากตัวเป็นศิษย์ของเทพสงครามม่อเหยียน

ซูซู ชื่อที่เยี้ยวหัวตั้งให้ป้าเฉียนในครั้งที่สูญเสียพลังเซียนจากการต่อสู้กับราชาปีศาจ ฉิงซางจนต้องคำสาปกลายเป็นมนุษย์ จิตใจดีมีเมตตาต่อมนุษย์และสัตว์

เทพม่อเหยียน บุตรชายของเทพบิดร เป็นเทพสงครามสอนวิชาที่สำนักคุนหลุนซี เจียบซิมแต่เต็มเปี่ยมไปด้วยความอบอุ่น เป็นพี่ชายฝาแฝดของเยี้ยวหัว และเป็นอาจารย์ของซืออิน

เยี้ยวหัว น้องชายฝาแฝดของเทพม่อเหยียน เป็นองค์ชายรัชทายาทสวรรค์ที่เกิดจากจิตวิญญาณในดอกบัวทอง ชีวิตสูงส่งแต่โดดเดี่ยวมีใบหน้าเฉยชาไร้ความรู้สึก

ป้าเพ็งจิว หลานสาวราชาจิ้งจอกเก้าหางแห่งดินแดนชิงชิว ความสวยเป็นรองแค่ป้าเฉียน เป็นคนรักเดียวใจเดียวยอมทิ้งชีวิตองค์หญิงมาเป็นสาวใช้ที่ตำหนักของมหาเทพตงหัว

มหาเทพตงหัว เทพโบราณที่เกิดในสมัยโลกโกลาหล เคยปกครองสวรรค์ ภายหลังสละบัลลังก์ให้กับราชาสวรรค์ ใช้ชีวิตสันโดษยอมไรรักเพื่อรักษาความสงบสุขของใต้หล้า

2.2.2 ตัวละครหลักเผ่าสวรรค์

เทพเจ้าเหยียน เทพตระกูลหงส์ไฟ สถานะสูงกว่าราชาสวรรค์ ละทิ้งทางโลก สุภาพสง่างามเชี่ยวชาญการทำสุราการแพทย์และการปรุงยา เป็นสหายสนิทกับราชาจิ้งจอกไปจื่อ

ราชาสวรรค์ ผู้ปกครองเผ่าสวรรค์ เป็นปู่ของเยี้ยวหัวและคอยดูแลฝึกวิชาให้กับเยี้ยวหัว ตั้งแต่เด็ก ยึดมั่นในตนเองว่าทุกสิ่งที่เขาทำถูกต้องเสมอ

เทพซือมิ่ง เทพแห่งโชคชะตา เป็นผู้รับใช้มหาเทพตงหัว และคอยดูแลวางแผนชะตากรรมของโลก มีมิตรภาพที่ดีกับป้าเพ็งจิว

ซางจี บุตรชายคนรองของราชาสวรรค์ เดิมเป็นคู่หมั้นของป้าเฉียน แต่ตกหลุมรักเส้าซินและพานางหนีไปด้วยกัน ราชาสวรรค์โกรธมากลดฐานะและเนรเทศให้ไปดูแลดินแดนทะเลเหนือ

ซูจิ้น เทพธิดาที่ราชาสวรรค์รับมาเลี้ยง เนื่องจากพ่อแม่ของนางสละชีวิตไปในสงคราม ระหว่างเผ่าสวรรค์กับเผ่าปีศาจภายนอกสง่างามแต่เต็มไปด้วยเล่ห์กลอุบายซูจิ้นหลงรักเยี้ยวหัวแต่เด็ก

2.2.3 ตัวละครหลักเผ่าปีศาจ

ฉิงซาง ราชินีของเผ่าปีศาจ มีความกล้าหาญและมีศิลปะการต่อสู้ที่ไม่มีใครเทียบได้ เธอมีความต้องการปกครองสี่สมุทรแปดดินแดน เมื่อพบชื่ออินกับศิษย์พี่ 9 โดยบังเอิญและรู้ว่าทั้งสองเป็นคนของเผ่าสวรรค์จึงออกอุบายจะรับศิษย์พี่ 9 เป็นลูกบุญธรรมจนเกิดความขัดแย้งกันเป็นสงครามระหว่างเผ่าสวรรค์กับเผ่าปีศาจ

หลี่จิ้ง บุตรชายคนรองของราชาปีศาจฉิงซาง สง่างาม รักสนุก และรักความเป็นธรรม เขาตกหลุมรักชื่ออิน แต่ถูกเสวียนหนี่หลอกให้เข้าใจผิดทำให้ผิดใจกับชื่ออิน

เยียนจื่อ บุตรสาวของราชาปีศาจฉิงซาง จิตใจดี เคยหลงรักชื่ออินเพราะเข้าใจผิดว่าเป็นชาย หลังจากราชาปีศาจถูกผนึกไว้ในระฆังดวงหรงและพี่ชายทั้งสองทะเลาะกัน นางจึงตัดสินใจไปใช้ชีวิตในโลกมนุษย์

2.2.4 ตัวละครหลักเผ่าจิ้งจอก

ปายเจิน บุตรชายคนที่สี่ของราชาจิ้งจอกปายจื่อ เป็นพี่ชายของปายเฉียนและอาของปายเฟิงจิว ได้รับฉายาว่าชายที่มีใบหน้างดงามที่สุดดื่มสุราเป็นเลิศและเป็นมิตรกับเทพเจ้าเหียน

เสวียนหนี่ เพื่อนที่โตมากับปายเฉียน ทะเยอทะยาน และอิจฉापายเฉียนมาตั้งแต่เด็ก นางตกหลุมรักหลี่จิ้งจึงหลอกล่อเขาจนได้แต่งงานขึ้นเป็นราชินีเผ่าปีศาจ

เส้าซิน งูน้อยที่ปายเฉียนเคยเมตตาช่วยชีวิตเก็บนำมาชุบเลี้ยงสั่งสอนบำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุเป็นเซียน เมื่อพบองค์ชายรองจึงเกิดความรักและหนีไปกับเขา เป็นต้นเหตุให้ปายเฉียนหมั่นหมายกับเยี่ยหัว

3. ปรัชญาความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์จีนเรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)

3.1 ปรัชญาขงจื้อ

ปรัชญาขงจื้อให้ความสำคัญกับมนุษย์ เน้นชนบจารีต วัฒนธรรมประเพณี และความคิดของคนสมัยดั้งเดิม โดยได้จัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไว้ 5 ประเภทพร้อมทั้งหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอันได้แก่ ความชอบธรรม และความรักในบุคคลอื่น(เหริน) รวมถึงขงจื้อมีวิธีคิดเกี่ยวกับการปกครองได้แก่การทำ(นาม)ให้เที่ยง การยอมรับอำนาจที่มีความเที่ยงธรรม และการปกครองด้วยคุณธรรมของผู้นำ นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงหลักคำสอนการเป็นวิญญูชน ความรักความเกลียดในสิ่งที่ถูกต้อง การครองตน การคบเพื่อน การเรียนการศึกษา และความกตัญญู โดยในละครปรากฏปรัชญาขงจื้อ ดังนี้

3.1.1 หลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5 ประเภท ขงจื้อมีความเห็นว่าแต่ละบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์ต่อกันไม่โดยฐานะใดก็ตามหนึ่ง และความสัมพันธ์ขั้นมูลฐานในสังคมที่ควร จะได้รับการปรับปรุงพัฒนามี 5 ประเภท ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง สถาบันการเมืองการปกครอง เป็นครอบครัวใหญ่ที่สุด (ครอบครัวโลก) ทั้งนี้ขงจื้อนิยมการปกครองแบบพ่อปกครองลูกเป็นการปกครองด้วยระบบคุณธรรมรักษาผู้ใต้ปกครองเช่นเดียวกับรักษาบุตรของตน ถ้าผู้ปกครองนำด้วยความถูกต้องแล้ว ผู้ใต้ปกครองก็จะมีคุณธรรมด้วย

ในละคร ฉากหนึ่ง เทพเจ้อเหยียนกล่าวว่า “ปายจี้ราชาจึงจอกเก้าหางปกครองเผ่าจิ้งจอกในดินแดนชิงชิว ราชาสวรรค์เป็นผู้ปกครองสวรรค์และโลก เผ่าจิ้งจอกเก้าหางกับเผ่าสวรรค์แต่ไหนมาไม่มีเรื่องขัดแย้งกันเลย ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็น” สะท้อนให้เห็นการปกครองด้วยระบบคุณธรรม เมื่อผู้ปกครองนำด้วยความถูกต้องแล้ว ผู้ใต้ปกครองก็จะมีคุณธรรมด้วยก่อให้เกิดความสงบสุข

2) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดา สังคมครอบครัวถือว่าเป็นรากฐานของระบบการปกครอง สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีความรักความสามัคคีต่อกัน และทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ ผู้ที่ทำหน้าที่ของตนภายในครอบครัวได้ดีจะสามารถเป็นผู้นำที่ดีได้ บุตรต้องเคารพบิดา

มารดา และเมื่อถูกลงโทษใดๆ ก็ไม่บ่น เมื่อบิดามารดามีชีวิตอยู่ก็ควรปฏิบัติต่อท่านตามหลี เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วก็ฝังศพและบูชาตามหลี

ในละคร ตัวละครปายเฟิงจิวหลานสาวของปายเนียนต้องการตอบแทนบุญคุณมหาเทพตงหัวจึงมาเป็นสาวใช้ที่ตำหนักของมหาเทพตงหัวก่อเรื่องวุ่นวายบนสวรรค์หลายครั้ง ทำให้ถูกปายอี่ผู้เป็นบิดาลงโทษบ่อยๆ แต่ปายเฟิงจิวก็ไม่ได้ตอบกลับเคารพและรู้สึกผิดในใจ สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตนตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดา

3) ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา สถาบันครอบครัวเริ่มต้นจากชายหญิงสมรสอยู่ร่วมคู่ชีวิตกันและกันตามคติความเชื่อของชาวจีนที่ถือว่าฝ่ายชายเป็นตัวแทนแห่งสวรรค์(ฟ้า) ฝ่ายหญิงจะต้องเชื่อฟัง เมื่อภรรยาไปบ้านของสามีจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัวอย่างถูกต้อง ต้องรับใช้บิดามารดาของสามีดุจรับใช้บิดามารดาของตนเอง เคารพและเชื่อฟังสามี ส่วนสามีก็ต้องรักและซื่อสัตย์ต่อภรรยา

ในละคร ตัวละครปายเนียนในครั้งที่เป็นชู้ชู้กล่าวกับเยี่ยวหัวว่า “พวกเราได้สาบานต่อป่าบูรพาแล้วเจ้าภพไหนชาติไหนจงอย่าปิดต่อข้า คนอย่างข้ารักเกลียดแยกชัดเจน เจ้าคิดเจ้าแค้นไม่ยอมใคร ถ้าเจ้าคิดนอกใจข้า คำสาบานพวกนั้นจะเชื่อถือไม่ได้ ข้าจะทิ้งเจ้าไม่ขอพบอีก” สะท้อนให้เห็นว่าสามีจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อภรรยา เมื่อชู้ชู้อยู่บนตำหนักสวรรค์เยี่ยวหัวห้ามไม่ให้ออกไปกับคนอื่น นางก็ปฏิบัติตามคำสั่งของเยี่ยวหัว สะท้อนให้เห็นว่าชู้ชู้กระทำตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาคือเคารพและเชื่อฟังสามี

4) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง ในคัมภีร์หลุนหยู ผู้พี่จะต้องให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อต่อผู้น้องด้วยความเมตตากรุณาและสุภาพอ่อนโยน ส่วนผู้น้องก็ต้องให้ความเคารพนับถือเชื่อฟังและช่วยเหลือพี่ด้วยความเต็มใจเสมอ จึงจะนำความสำเร็จมาสู่ครอบครัวได้ โดยพี่ต้องเป็นผู้นำ ส่วนน้องต้องเป็นผู้ตาม ถ้าพี่กับน้องขาดความรักเคารพกันและกัน อาจเกิดการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเป็นผู้นำหรืออาจทำร้ายเช่นฆ่ากัน

ในละคร ตัวละครหลีจิ้งกับเยียนจื่อ สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง หลังสงครามระหว่างเผ่าสวรรค์กับเผ่าปีศาจสิ้นสุดลง และหลีจิ้งได้เป็นราชาปีศาจแทนฉิงซาง หลีเยี่ยนผู้เป็นพี่ใหญ่ไม่ยอมจึงเกิดการทะเลาะกันจนหลีจิ้งจับหลีเยี่ยนขังในคุกน้ำแข็งและหลอกเยียนจื่อว่าเขาหายไปแล้ว เยียนจื่อจึงกล่าวกับหลีจิ้งว่า “ท่านพ่อได้จากข้าไปแล้ว ส่วนพี่ใหญ่ก็หายสาบสูญไป ข้ายังมีพี่รองที่ดีกับข้า หลายวันนี้ข้ายังนึกถึงวันที่พวกเราสนุกสนานกัน พี่รอง

ไม่คิดถึงพี่ใหญ่เลยหรือ ยังไงเราก็เป็นพี่น้องกันพวกพี่จะปรองดองกันไม่ได้เลยหรือ” สะท้อนให้เห็นว่า เยียนจื่อให้ความเคารพนับถือเชื่อฟังและช่วยเหลือพี่ด้วยความเต็มใจเสมอ ในขณะที่เดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างหลี่จิ้งกับหลี่เยี่ยนสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อพี่กับน้องขาดความรักเคารพกันจะเกิดการแก่งแย่งจนถึงขั้นทำร้ายเช่นฆ่ากัน

5) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ขงจื่อถือว่าการคบเพื่อนนั้นจะต้องมี คุณธรรมที่เสมอกัน หรือเลือกคบเพื่อนที่มีคุณธรรมเหนือกว่า เพื่อนที่มีคุณธรรมเมื่อคบแล้วก็จะเกิด ประโยชน์แก่ตน โดยประกอบด้วยคุณธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อนผู้มีความซื่อสัตย์ 2) เพื่อนผู้มีความจริงใจ 3) เพื่อนผู้มีความประสพการณ์มาก โดยเฉพาะความจริงใจนั้นเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นสภาพภายในสู่ภายนอกทั้งคำพูด และการให้เกียรติแก่เพื่อนหรือถ้าเพื่อน ทำผิดพลาดก็ตักเตือนนำไปปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น

ในละคร ตัวละครเทพเจ้าเหยียนเป็นเพื่อนกับราชาจิ้งจอกดินแดนชิงชิว โดยเทพ เจ้าเหยียนช่วยเหลือเลี้ยงดูป้ายเงิน และป้ายเงินตั้งแต่ยังเล็กแม้ทั้งสองจะไม่ใช่บุตรของตนเอง เทพ เจ้าเหยียนสอนสรรพวิชาให้กับป้ายเงิน และเป็นผู้พาป้ายเงินไปฝากตัวเป็นศิษย์ที่สำนักคุณหลุนซี สะท้อนให้เห็นว่าเทพเจ้าเหยียนเป็นเพื่อนที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์และจริงใจ อีกตัวละครหนึ่งซึ่งเป็นการ กระทำขัดกับหลักความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน คือเสวียนหนี่ ที่เป็นเพื่อนกับป้ายเงิน ป้ายเงินมอบใบหน้าของตนให้เสวียนหนี่ใช้เพื่อไม่ให้ถูกรังแก ทำให้เสวียนหนี่มีใบหน้างดงาม เช่นป้ายเงิน อย่างไรก็ตามเสวียนหนี่กลับมีแต่ความทะเยอทะยาน และอิจฉाप้ายเงินมาตั้งแต่เด็ก นางหลอกล่อหลี่จิ้งซึ่งเป็นคนรักของป้ายเงิน ทำให้ป้ายเงินตัดสัมพันธ์ความเป็นเพื่อนต่อกัน ตัว ละครเสวียนหนี่สะท้อนให้เห็นลักษณะของเพื่อนที่ไม่มีคุณธรรมความจริงใจ

3.1.2 หลักมนุษยธรรมหรือเหริน (仁) หมายถึงความเมตตากรุณา เป็นความสัมพันธ์ ระหว่างสองคนขึ้นไป แสดงถึงลักษณะที่มนุษย์ควรพึงปฏิบัติต่อกัน เป็นการแสดงออกของการมีความ เมตตากรุณาและความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อผู้อื่น อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาเหรินยังมีความหมาย ครอบคลุมไปถึงความอาทรต่อสัตว์ ครอบคลุมถึงทุกสิ่งรวมทั้งพืชพันธุ์และสิ่งไม่มีชีวิตอื่น ๆ ด้วย (ศรัณญา อรุณขจรศักดิ์, 2554)

ในละคร มีตัวละครที่สะท้อนให้เห็นหลักมนุษยธรรมคือ ป้ายเงินและเยี่ยหัว ฉากที่ป้ายเงิน ช่วยชีวิตงูน้อยเส้าชินจากการถูกทำร้าย ทั้งที่เส้าชินเป็นเพียงงูป่าเฉย ไม่ใช่เผ่าจิ้งจอกเก้าหาง ป้ายเงินยังสั่งสอนเส้าชินบำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุเป็นเซียน ในครั้งที่ป้ายเงินเป็นชูชู่ก็เก็บนกและ

แมวที่บาดเจ็บมารักษาจนหาย รวมถึงช่วยเหลือเหยื่อหัวในร่างม้งกรน้อยที่ได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้กับสิงโตด้วย สะท้อนให้เห็นว่าปายเฉียนปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมมีความเมตตากรุณา อีกฉากหนึ่งคือฉากที่ดวงจิตของเหยื่อหัวในดอกบัวทอง คอยปลอบใจและเห็นอกเห็นใจชื่ออินที่ถูกหลีจิ้งทรยศความรัก สะท้อนให้เห็นว่าเหยื่อหัวเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น นอกจากนี้ฉากการรบระหว่างหลีจิ้งกับหลีเยวียนที่ป่าอูคร หลีจิ้งใช้วิชาละลายน้ำแข็งให้เป็นน้ำท่วมใหญ่เพื่อกำจัดทัพกบฏเผ่าปีศาจ ทำให้ได้รับชัยชนะอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเหยื่อหัวไม่เห็นด้วยกับการทำเช่นนั้นเพราะทำให้สรรพสัตว์บริสุทธิ์ล้มตาย พืชพันธุ์เสียหายอย่างหนัก เหยื่อหัวจึงสั่งให้มีการแบ่งกองทัพทหารไปช่วยอพยพเหล่าสรรพสัตว์ในพื้นที่ประสบภัย สะท้อนให้เห็นว่าเหยื่อหัวมีความอาทรต่อสัตว์ รวมถึงสิ่งไม่มีชีวิตอื่น ๆ ด้วย

3.1.3 หลักอี้ (義) หมายถึงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เป็นความสามารถในการตัดสินใจหรือการประเมินคุณค่าทาง ศีลธรรม ทั้งในเรื่องการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ และในเรื่องเป้าหมายต่าง ๆ อี้ใช้ในความหมายหรือมิติที่แตกต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ ความถูกต้องเหมาะสม ความถูกต้องชอบธรรม และความถูกต้องเที่ยงธรรม ซึ่งมีนัยยะแตกต่างกัน คือ ความถูกต้องเหมาะสม หมายถึง การแสดงออกโดยเหมาะสมซึ่งขึ้นอยู่กับสถานภาพและบทบาทในความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ ส่วนความถูกต้องชอบธรรม หมายถึง การมีคุณธรรมสมตามสถานภาพของตน และความถูกต้องเที่ยงธรรม หมายถึง ความเที่ยงธรรมหรือความยุติธรรมในการปกครองประชาชน (ศรีบุญญา อรุณขจรศักดิ์, 2554)

ในละคร ตัวละครซูจิ้นและราชาสวรรค์สะท้อนให้เห็นการกระทำตามหลักอี้ ฉากหนึ่งซูจิ้นกล่าวกับปายเฉียนว่า “เผ่าสวรรค์มีกฎเกณฑ์ การที่เหยื่อหัวและปายเฉียนยังไม่แต่งงานกันแต่กลับอาศัยอยู่ด้วยกันที่ถ้ำจิ้งจอก เป็นการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ความดีงาม นับว่าไม่เหมาะสม” สะท้อนให้เห็นว่าการอาศัยอยู่ด้วยกันของหญิงชายจะต้องแต่งงานกันก่อนจึงจะเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ซูจิ้นตัดสินใจแล้วว่าการกระทำของเหยื่อหัวและปายเฉียนไม่เป็นไปตามหลักอี้ ฉากราชาสวรรค์ไม่ยอมรับความรักขององค์ชายรองซางจี้กับเส้าซินเนื่องจากเส้าซินเป็นเพียงงูป่าเฉื่อยซึ่งถือเป็นสัตว์ชนชั้นล่าง จึงเนรเทศองค์ชายรองให้ไปเป็นเจ้าสมุทรตงไห่ รวมถึงฉากราชาสวรรค์ไม่ยอมรับซูซู เพราะนางเป็นหญิงดินแดนมนุษย์ไม่เหมาะสมกับเหยื่อหัวที่มีฐานะเป็นถึงองค์รัชทายาทเผ่าสวรรค์ สะท้อนให้เห็นว่าราชาสวรรค์ประเมินว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และไม่มี ความถูกต้องชอบธรรม

3.1.4 หลักหลี่ (禮) หมายถึง จารีต ความหมายเดิมของจารีตมีที่มาจากพิธีกรรมทางศาสนา แต่ต่อมาจารีตมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่บรรทัดฐานในการประพฤติและการปฏิบัติของมนุษย์ใน

สังคมไปจนถึงเรื่องพิธีกรรม หลีเป็นการแสดงออกที่เหมาะสมที่แสดงออกทางพฤติกรรมด้วยวิธีที่ดีที่สุดในการสัมพันธ์กับคนอื่น ในแบบที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดในความตั้งใจของตนเอง (บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์, 2560)

ในละคร ฉากที่ پایเขียนในครั้งที่ เป็นชู่ชู่กล่าวกับเยี้ยวว่า “เจ้ารับปากอยู่กับฉัน ฉัน พวกเราก็สมควรกราบไหว้ฟ้าดินของป่าบูรพาแห่งนี้เสียก่อน ให้คำสาบานเป็นสามภรรยา ไม่ทอดทิ้งกัน ถึงแม้ข้าไม่มีพ่อแม่แต่ถ้าหากขาดพิธีการนี้ดูเหมือนไม่ค่อยดี” สะท้อนให้เห็นว่า پایเขียนให้ความสำคัญกับจารีต หากอยู่ด้วยกันแต่ไม่มีการทำพิธีกราบไหว้ฟ้าดินจะเป็นการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีฉากราชาสวรรค์กล่าวกับเยี้ยวว่า “ปกติทุกคนเรียกเจ้าองค์รัชทายาท เจ้ายังไม่มีตรา รัชทายาท ยังไม่ได้ครอบครองใจของอ่องท้าวสี่สมุทรแปดดินแดน ถ้าหากผิดพลาดไม่เพียงแต่เจ้าคนของตำหนักก็ต้องถูกลงโทษด้วยกันกับเจ้า” สะท้อนให้เห็นว่าราชาสวรรค์ยึดในหลักจารีตที่ว่า การจะเป็นองค์รัชทายาทสวรรค์จะต้องเข้าพิธีรับตรารัชทายาท รวมถึงครอบครองใจของผู้ปกครองท้าวสี่สมุทรแปดดินแดน หากขาดพิธีกรรมนี้แล้วถึงแม้ทุกคนจะเรียกเยี้ยวว่าองค์รัชทายาทแต่จะยังไม่ถือว่าเป็นองค์รัชทายาทสวรรค์ที่แท้จริง

3.1.5 หลักเสี้ยว (孝) คือ ความกตัญญู เป็นความสัมพันธ์จากคนในตำแหน่งหรือสถานะระดับล่างสู่คนในตำแหน่งหรือสถานะระดับบน เสี้ยวเป็นหลักการหัวใจสำคัญของการบูชาบรรพบุรุษ ในสังคมจีนโบราณ เสี้ยวจึงเป็นหน้าที่ทางสังคมและความเลื่อมใสบูชาที่มีต่อบรรพบุรุษที่ให้กำเนิดบรรพบุรุษและบุพการี (บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์, 2560)

ในละคร ตัวละครเยี้ยวสะท้อนให้เห็นหลักเสี้ยว เยี้ยวเป็นองค์ชายรัชทายาทสวรรค์ที่ได้รับการฝึกวิชาจากราชาสวรรค์ตั้งแต่เด็ก ต่อมาเยี้ยวรักกับชู่ชู่ ทำให้ราชาสวรรค์ไม่พอใจมาก เยี้ยวยังคงตระหนักถึงบุญคุณของราชาสวรรค์และไม่ต้องการให้ราชาสวรรค์ผิดหวังในตนเอง เยี้ยวจึงแสวงหาเป็นไม่วางแผนจะไปปราบเผ่ามัจฉาแล้วแสวงหาเพื่อจะได้ไปใช้ชีวิตในโลกมนุษย์กับชู่ชู่ โดยเขากล่าวกับองค์ชายสามว่า “ศึกครั้งนี้ถือว่าทดแทนบุญคุณเทพสวรรค์ที่เลี้ยงดูข้ามาหลายหมื่นปี” สะท้อนให้เห็นว่าเยี้ยวต้องการให้ชัยชนะในการรบกับเผ่ามัจฉาเป็นการแสดงความกตัญญูกับราชาสวรรค์ อีกตัวละครหนึ่งตัวละครเสวียนหนี่ หลังจากเสวียนหนี่แต่งงานกับหลีจิงเผ่าปีศาจ นางส่งคนไปรับแม่ให้มาอยู่ด้วยกันที่เผ่าปีศาจเป็นเวลากว่าเจ็ดหมื่นปี สะท้อนให้เห็นว่าเสวียนหนี่ยังคงนึกถึงบุพการีผู้ให้กำเนิด

นอกจากนี้ยังมีตัวละครสะท้อนให้เห็นหลักเสีย คือ ปายเฟิงจิว หลานสาวของปายเฉียน ในฉากที่ปายเฟิงจิวเกือบถูกสิงโตทองทำร้ายมหาเทพตงหัวผ่านมาจึงช่วยไว้ทัน ปายเฟิงจิวกล่าวกับมหาเทพตงหัวว่า “เจ้อเหยียนบอกเป็นหนี้คนอื่นก็ต้องชดใช้ บุญคุณยังไงก็ต้องตอบแทนโดยเฉพาะบุญคุณช่วยชีวิต แต่เล็กพ่อแม่สั่งสอนเฟิงจิวบุญคุณแค่น้ำหยดต้องตอบแทนอย่างน้ำบ่อ บุญคุณช่วยชีวิตก็เช่นกัน” การช่วยเหลือครั้งนั้นทำให้ปายเฟิงจิวประทับใจและหาทางทดแทนบุญคุณจนนำไปสู่เรื่องราวความรักของมหาเทพตงหัวในโลกมนุษย์ การกระทำของปายเฟิงจิว สะท้อนให้เห็นความกตัญญูที่ต้องการตอบแทนผู้มีพระคุณ และมีลักษณะต่างตอบแทนแบบพันธะสัญญาทางใจ

3.2 ปรัชญาเต๋า

เต๋าเป็นรากฐานแห่งสรรพสิ่ง และทำให้สรรพสิ่งเป็นไปตามแบบแผน เต๋ามุ่งเน้นให้เข้าถึงซึ่งธรรมชาติคือการกลับคืนสู่สภาวะเรียบง่ายตามธรรมชาติดั้งเดิม หลักความว่าง การจัดสมดุลของหยิน-หยาง และดำเนินชีวิตสอดคล้องกลมกลืนกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ซึ่งหากเข้าใจเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาติ จะสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ ได้ถูกต้อง เต๋ากล่าวว่าร่างกายของมนุษย์เปรียบเสมือนจักรวาลน้อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาจักรวาล มนุษย์จึงควรบำเพ็ญบารมีภายในและคุณธรรมภายนอก เพื่อรวมจิตชีวิตเข้ากับจักรวาล และมีชีวิตที่ยืนยาวจนสามารถสำเร็จเป็นเซียนฟ้า ข้อพิเศษของเต๋าได้แก่ ปราณ (ชี) การยอมรับว่าสรรพสิ่งมีวิญญาณ และล้วนมีเทพเจ้าดูแล

ในละคร ตัวละครเผ่าสวรรค์ เผ่าปีศาจ และเผ่าจิ้งจอกเก้าหางล้วนผ่านการบำเพ็ญเพียรเพื่อสำเร็จเป็นเซียนฟ้า จนมีชีวิตยืนยาวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาติ เช่นตัวละครเอกเหยี่ยวหัวมีอายุเจ็ดหมื่นปี และปายเฉียนมีอายุยี่สิบถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นปี นอกจากนี้ในละครยังปรากฏความเชื่อเรื่องเทพเซียนและบางตัวละครสะท้อนให้เห็นเทพเจ้าในความเชื่อของลัทธิเต๋า ดังนี้

3.2.1 ความเชื่อเรื่องเทพเซียน (神仙)

เซียน (山) หมายถึงนักสิทธิ์ ผู้บรรลุถึงอมตภาพทางร่างกายและวิญญาณจนกลายเป็นเทพเจ้าต่าง ๆ โดยก่อนจะสำเร็จเป็นเซียนได้นั้นจะต้องผ่านด่านเซียน หรือ เทพวิบาก ซึ่งเป็นเคราะห์ภัยและกรรมที่ผู้บำเพ็ญเซียนต้องประสบในโลกมนุษย์ หากสามารถผ่านเคราะห์กรรมดังกล่าวได้จะได้เลื่อนภูมิจิต และฐานะบารมีเกิดเป็นรัศมีลมปราณเซียนคุ้มครองร่างหรือมีอาวุธทิพย์ประจำกายกลายเป็นเทพเจ้า ในระหว่างบำเพ็ญจะถูกปิดผนึกพลังและอิทธิฤทธิ์ที่แท้จริงไม่สามารถ

แสดงฤทธิ์ใดๆได้ เเคราะห์ที่ผ่านยากที่สุดคือ เเคราะห์รักพิชิตใจเป็นผลให้เขียนสั้นกรรมจุติกลับสู่สวรรค์

ในละคร ตัวละครเฝ้าสวรรค์ เฝ้าปีศาจ และเฝ้าจิ้งจอกเก้าหางล้วนสำเร็จเป็นเทพเซียน ตัวละครป่วยเนิ่นเมื่อถูกคำสาปของฉิงซางจนสูญเสียความทรงจำและกลายเป็นมนุษย์ธรรมดา เผลิด้านเคราะห์กรรมรักกับเยี้ยว หลังจากระโดดแทนประหารเซียนจึงสั้นกรรมกลายเป็นเทพในที่สุด อีกตัวละครหนึ่งคือมหาเทพตงหัวได้เผลิด้านเคราะห์รักกับปายเฟิงจิวหลังจากตรอมใจตายจึงจุติกลับสวรรค์

3.2.2 ซานชิง (三清) สามมหาเทพตามความเชื่อของเต๋า

ซานชิง (三清) คือ สามมหาเทพตามความเชื่อของเต๋า โดยเชื่อว่าเป็นผู้ปกครองสูงสุดแห่งจักรวาล ถือเป็นสัญลักษณ์แห่ง 3 สิ่งสำคัญของชีวิต คือ ลมหายใจ หัวใจ และจิตวิญญาณ ความเชื่อเรื่องซานชิงนั้นเกิดขึ้นสมัยราชวงศ์เหลียง จากแนวคิดเรื่องสภาวะอันเป็นต้นกำเนิดสรรพสิ่งต่างๆของลัทธิเต๋า ที่อยู่ในคัมภีร์ เต๋าเต๋อจิง ที่บันทึกไว้ว่า "เต๋าให้กำเนิดหนึ่ง หนึ่งให้กำเนิดสอง สองให้กำเนิดสาม สามให้สรรพสิ่ง" เทพซานชิงจึงถือกำเนิดจากปรัชญาแห่งเต๋า คือ หนึ่งแยกเป็นสามและสามรวมเป็นหนึ่ง แม้จะมีสามแต่ก็มิอาจแยกจากกัน สามมหาเทพซานชิงประกอบด้วย เทพหยวนสื่อ เทียนจุน หลิงเป่าเทียนจุน และเต๋าเต๋อเทียนจุน โดยในละครปรากฏเทพหยวนสื่อ เทียนจุนและเทพหลิงเป่าเทียนจุน ไม่ปรากฏเต๋าเต๋อเทียนจุน

หยวนสื่อเทียนจุน (元始天尊) เป็นเทพเจ้าในอาทิกัลป์ บุตรของผานกู่ผู้สร้างโลก และเคยเป็นเง็กเซียนฮ่องเต้องค์แรกก่อนสละตำแหน่ง ความเชื่อเกี่ยวกับหยวนสื่อเทียนจุนเกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์จิ้น (晋朝) เป็นสัญลักษณ์แห่งพลังจักรวาล ถือลูกแก้วเป็นสัญลักษณ์ เชื่อกันว่าเป็นเทพองค์แรกแห่งเทพทั้งปวง คอยแสดงธรรมสั่งสอนสรรพสัตว์ในกัลป์เบื้องต้น ถือกำเนิดขึ้นตอนจักรวาลยังไม่มีฟ้าและดิน บำเพ็ญเพียรนานถึง 4 กัป (Chinataalks, 2562)

ในละคร มีการกล่าวถึงเทพหยวนสื่อเทียนจุนเป็นอาจารย์ของนักพรตฉือหางผู้ศึกษาพุทธศาสนาและเต๋า เทพหลิงเป่าผู้ดูแลดินแดนสุขาวติ(上清境) และเยี้ยววงศ์รัชทายาทเฝ้าสวรรค์ เมื่อเยี้ยวอายุเพียงสองหมื่นปีก็สามารถสำเร็จเป็นเซียน ราชาสวรรค์จึงขอให้เทพหยวนสื่อมาเป็นอาจารย์ของเยี้ยว ขณะนั้นเทพหยวนสื่อรับศิษย์เพียงคนเดียวคือเทพหลิงเป่า แต่เมื่อได้เห็นความสามารถของเยี้ยวจึงตกลงรับเยี้ยวเป็นศิษย์ก้นกุฏิ โดยฉากหนึ่งที่กล่าวถึงเทพหยวนสื่อเทียนจุนคือฉากที่องค์ชายสามกล่าวกับราชาสวรรค์หลังจากเยี้ยวกระโดดลงหอประหารเซียนเพื่อช่วยชูชู

“ทุกคนต่างพูดถึงรัชทายาทเยี่ยหัวว่าสองหมื่นปีก็สำเร็จเป็นเซียน ทั้งเป็นศิษย์นักพรตฉือหาง และเทพหยวนสื่อซึ่งเป็นเทพองค์แรกแห่งเทพทั้งปวง เหนือกว่าเทพม่อเหยียนในอดีตนัก แต่เขาในสายตาข้า ยังไงก็ยังเป็นเด็กหน้าสงสารคนหนึ่ง”

หลิงเป่าเทียนจุน (灵宝天尊) หรือซ่งซิง เหนือวิสุทธิ เป็นเทพเจ้าในยุคมัชฌิม กัลป์ ความเชื่อเกี่ยวกับหลิงเป่าเทียนจุนมีกำเนิดในช่วงราชวงศ์เหนือ-ใต้ ท่านคือผู้คิดค้นวิธีควบคุม การแปรเปลี่ยนของพลังหยินและหยาง สี่กลางระหว่างโลกและสวรรค์ เป็นเจ้าแห่งสวรรค์ชั้นมหา วิสุทธิ ผู้รวบรวมประมวลสรรพวิชา และตำราแห่งเต๋า เป็นผู้เผยแผ่สรรพวิชาให้กับเหล่าเทพอื่น ๆ ถือ คาทหฺรือเป็นสัญลักษณ์ และมีฉายา เรียกว่า ลมปราณอันบริสุทธิ์ เป็นผู้ประทานลมปราณแห่งความ เป็นมนุษย์ (Chinataalks, 2562)

ในละคร ปรากฏตัวละครเทพหลิงเป่า เป็นศิษย์พี่น้องของรัชทายาทเยี่ยหัวโดยมี อาจารย์คนเดียวกันคือเทพหยวนสื่อ เทพหลิงเป่าเป็นเทพที่อยู่ในดินแดนสุขาวดี คอยควบคุมการ แปรเปลี่ยนของพลังหยินและหยาง ฉากหนึ่งที่แสดงให้เห็นพลังของเทพหลิงเป่าคือฉากที่เทพหลิงเป่า ช่วยเหลือชื่ออินกับหลี่จิ้งจากการถูกหงส์ไฟทำร้าย เนื่องจากหงส์ไฟยังกำจัดพลังมารในตัวไม่หมด เทพหลิงเป่าจึงต้องคอยควบคุมพลังภายในของหงส์ไฟ นอกจากนี้เทพหลิงเป่าจัดงานเสวนาธรรม หลายครั้ง โดยได้เทียบเชิญเทพเซียนทั่วสี่สมุทรแปดดินแดนและชนชั้นสูงในสวรรค์มาร่วมงาน สะท้อนให้เห็นว่าเทพหลิงเป่าเป็นผู้เผยแผ่สรรพวิชาให้กับเหล่าเทพอื่น ๆ

3.2.3 นักพรตฉือหาง (慈航道人)

ฉือหางเต๋านั่ง หรือ ฉือปุ๋ยเนี้ยเนี้ย แท้จริงแล้ว คือ เจ้าแม่กวนอิม เทพแห่งความ เมตตากรุณา เป็นหนึ่งในเซียนคุณหลุน และเทพแห่งความเมตตามากที่สุดในลัทธิเต๋า ก่อนจะเป็น เซียนนั้น นักพรตฉือหางเคยเป็นศิษย์ของหยวนสื่อเทียนจุน จนกลายมาเป็นเซียนมีอาวุธคือกิ่งหลิว แจกันหยก น้ำเต้า กระจกคันฉ่อง คทาขนสัตว์ และมีกิเลนเป็นยานพาหนะคู่ใจ วันหนึ่ง นักพรตฉือหฺง เผลอฆ่าเซียนตนหนึ่งโดยไม่ได้เจตนา จึงขอลาจากเต๋าแล้วเข้ากัมมหายาน ตอนนั้นพระอมิตาพุทธะ ได้ประทานนามให้ว่า เจ้าแม่กวนอิม แต่บางตำนานเล่าขานไว้ว่าเซียนทุกคนให้อภัยแก่ท่าน แล้ว สถาปนาท่านให้เป็น ฉือปุ๋ยเนี้ยเนี้ย และอยู่ลัทธิเต๋าดลอดสี่บมา (须弥山下看世界, 2560)

ในละคร มีการกล่าวถึงนักพรตฉือหางเป็นศิษย์ของเทพหยวนสื่อและต่อมาได้ กลายเป็นพระโพธิสัตว์ในพุทธศาสนา โดยเป็นอาจารย์คนแรกของตัวละครองค์รัชทายาทเยี่ยหัว หลังจากเยี่ยหัวสำเร็จเป็นเซียนจึงไปเป็นศิษย์เทพหยวนสื่อ นักพรตฉือหางจึงเป็นทั้งอาจารย์และศิษย์ พี่ของเยี่ยหัว โดยฉากหนึ่งที่พูดถึงนักพรตฉือหางคือฉากองค์หญิงฉางไห้ไม่ต้องการแต่งงานกับเผ่าอื่น

เพราะในใจตนเองแอบชื่นชมรัชทายาทเยี่ยหัวจึงกล่าวชมเขากับสาวรับใช้ว่า “รัชทายาทชื่อเสียงโด่งดัง เป็นศิษย์นักพรตฉือหาง เทพหนึ่งเดียวในสี่สมุทรแปดดินแดนที่ศึกษาพุทธศาสนา และเต๋า”

3.2.4 เทพตงหวังกง (东王公)

เทพตงหวังกงเป็นเทพที่ลัทธิเต๋าเคารพสักการะอย่างสูง ได้รับการเรียกขานกันในนามอื่นอีกว่ามู่กง (木公 เทพพฤกษา) และตงหัวตี้จวิน (东华帝君 เทพบูรพาจรัสแสง) ตงหวังกงมีคู่ครองคือเจ้าแม่ชีหวังหมู่ ในตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาของชาวจีน ตงหวังกงเกิดจากยี่วหวงต้าตี้ (เง็กเซียนฮ่องเต้ หรือจักรพรรดิหยก ในลัทธิเต๋าเรียกว่าหยวนสื่อเทียนจุน) และไท่หยวนเซิ่งหมู่ เป็นผู้ดูแลสวรรค์และโลก ปกครองบรรดาเซียนฝ่ายบุรุษและเป็นผู้ควบคุมปรมาณหยาง เล่ากันว่า "มีกำเนิด ทะเลสี่คราม เป็นใหญ่แห่งทิศบูรพา" คนส่วนใหญ่จึงเชื่อว่าเทพบูรพาคือร่างเดิมของตงหวังกง และเป็นเทพพระอาทิตย์ โดยก่อนที่ผู้สำเร็จวิถิแห่งเซียนจะขึ้นสู่แดนเซียนได้นั้น จะต้องมาคารวะตงหวังกง แล้วไปเข้าเฝ้าจินหมู่ (ชีหวังหมู่) เสียก่อน เมื่อได้รับมอบหมายตำแหน่งแล้ว จึงขึ้นสู่สวรรค์ พบสามเทพผู้ยิ่งใหญ่(ซานชิง) คารวะไท่ซ่างเหล่าจวินและยี่วหวงต้าตี้ (อู่ลี้วี่ชิง, 2554 : 9)

ในละคร ตงหวังกงปรากฏเป็นตัวละครมหาเทพตงหัวซึ่งแปลมาจากคำในภาษาจีนคือ ตงหัวตี้จวิน (东华帝君) เป็นเทพโบราณที่เกิดในสมัยโลกโกลาหล เคยปกครองสวรรค์ ภายหลังจึงสละบัลลังก์ให้กับราชาสวรรค์ ใช้ชีวิตสันโดษยอมไร้รักเพื่อรักษาความสงบสุขของใต้หล้า ฉากหนึ่งในละครเทพชื่อมิ่งกล่าวว่า “มหาเทพตงหัวเคยเป็นผู้ดูแลสวรรค์และโลก เป็นผู้ก่อตั้งกฎแห่งเทพและเซียน และมีอำนาจควบคุมชีวิตและความตายของสี่สมุทรแปดดินแดน ภายหลังแผ่นดินสงบสุขจึงสละบัลลังก์ให้กับราชาสวรรค์ ใช้ชีวิตสันโดษ ยอมไร้รักไร้บุพเพ เพื่อรักษาความสงบสุขของใต้หล้า เหล่าเทพต่างเคารพนับถือ ขนาดราชาสวรรค์ยังต้องเกรงใจ” สะท้อนให้เห็นว่าตัวละครมหาเทพตงหัวมีหน้าที่เช่นเดียวกับเทพตงหวังกง คือเป็นผู้ก่อตั้งกฎแห่งเทพและเซียน และมีอำนาจควบคุมชีวิตและความตายของสวรรค์และโลก

3.2.5 เทพชื่อมิ่ง (司命星君)

เทพชื่อมิ่งหรือเทียนฟู่ชื่อมิ่งชิงจวิน (天府司命星君) เป็นหนึ่งในหกเทพดวงดาวบริวารที่คอยช่วยเหลือเทพหน้าเต๋าแซกุนหรือเทพหนานเต้ว (南斗星君) ซึ่งเป็นเทพประจำดาวฝ่ายใต้ในลัทธิเต๋าทำหน้าที่ลิขิตการเกิดและการมีชีวิตของสรรพสัตว์ มนุษย์ ปีศาจ วิญญาณ เทพและเซียน รวมถึงคอยช่วยงานซานชิง (三清) หรือสามบริสุทธ์ (须弥山下看世界, 2560)

ในละคร เทพชื่อมิ่ง เป็นเทพแห่งโชคชะตา เป็นผู้รับใช้มหาเทพตงหัว และคอยดูแลวางแผนชะตากรรมของโลก โดยเทพชื่อมิ่งเขียนบันทึกเรื่องราวของมหาเทพตงหัวในครั้งที่ต้องไปเผชิญวิบากกรรมในโลกมนุษย์เพื่อใช้คืนหนี้รักให้แก่ปายเฟิงจิว และฉากที่แสดงให้เห็นหน้าที่ของเทพชื่อมิ่งคือ ฉากเทพสวรรค์ลงโทษซู่จิ้นโดยกล่าวว่า “ซู่จิ้นใช้ชีวิตมารย่วยวนรัชทายาทเผ่าสวรรค์ ถอน

ชื่อจากทำเนียบเขียน เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน และการให้ร้ายหยวนเงินซึ่งมีฐานะเป็นหลานของราชา
 สวรรค์ โทษคือ ถอนชื่อจากทำเนียบเขียน เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานเช่นกัน ให้ชื่อมิ่งบันทิกไว้” สะท้อน
 ให้เห็นว่าเทพชื่อมิ่งมีหน้าที่บันทึกชะตาชีวิตและดูแลการถือกำเนิดของมวลสัตว์ทั้งหลาย

3.3 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนา

กฎแห่งกรรมเป็นคำสอนที่สำคัญยิ่งเรื่องหนึ่งในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญ
 ในเรื่องกรรมเป็นอย่างมาก โดยสอนให้มนุษย์เชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
 บาปบุญคุณโทษมีจริง ผู้ใดทำกรรมใดไว้ ผู้นั้นย่อมได้รับผลกรรมนั้น โดยมีหัวใจหลักคือ สร้างความดี
 ละเว้นความชั่วทั้งปวง และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผุดผ่องอยู่เสมอ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้พุทธศาสนิกชน
 เป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม อันนำมาสู่ความสงบสุขและมั่นคงของตนเองและสังคม
 (สามารถ มั่งสัง, 2564)

ในละคร ปรากฏความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมในพุทธศาสนาในฉากลูกของเสวียนหนีเสียชีวิต
 ในครรภ์ หลีจิ้งเสียใจมากจึงหวนนึกถึงคำพูดที่เคยกล่าวกับชื่ออินว่า “ตอนเด็กๆ แม่ข้าเคยเล่าให้ฟัง
 ว่า แต่โบราณกาลคนที่ทำกรรมชั่วไว้สารพัดก็จะถูกสวรรค์ลงทัณฑ์ ในอดีตเคยมีคนชื่อเจียยวีเป็น
 เพราะทำกรรมชั่วสารพัดนางจึงเสียลูกในครรภ์ไปถึงสามครั้ง ดังนั้นนี่ก็คือกรรมตามสนองไม่ผิดเลย”
 คำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าหากกระทำความชั่วไม่ดีย่อมได้รับสิ่งไม่ดีกลับคืนมา ตรงกับคำสอนเรื่องกฎแห่ง
 กรรมที่ว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

3.4 ความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน

ละครโทรทัศน์จีนเรื่องสามชาติสามภพ ป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/ 三生三世十里桃花)
 ปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีนในลักษณะร่างแปลงของตัวละคร และสัญลักษณ์ประกอบฉาก
 ดังนี้

3.4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับความหมายของชื่อสัตว์หรือเสียงพ้องกับคำสิริมงคล

ชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องโชคลาภและความยั่งยืน ดังนั้นจึงพยายามค้นหาสิ่งของ
 สิริมงคล และเมื่อเห็นสิ่งของที่มีเสียงพ้องกับคำสิริมงคล หรือมีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับสิริมงคลจะ
 นำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งสิริมงคล รวมถึงการใช้สัตว์เป็นสัญลักษณ์แทนคำสิริมงคลจะอาศัย
 ความหมายของชื่อสัตว์หรือเสียงพ้องกับคำสิริมงคลเป็นสำคัญ

สิงโต (獅子) มีคำอ่านว่าซือจื่อ คำว่า ซือ ที่แปลว่า สิงโต นั้นมีเสียงเดียวกับคำว่า ซือ ของคำว่า ไทซือซึ่งแปลว่า มหาสนาบตี ตำแหน่งราชการในสมัยราชวงศ์โจว นั้น ตำแหน่งไทซือเป็น ตำแหน่งขุนนางที่สูงที่สุด เนื่องจากคำอ่านสองคำมีเสียงอ่านที่พ้องกัน จึงมีการเอาสิงโตมาเป็น สัญลักษณ์แห่งการอวยพรให้มีตำแหน่งขุนนางสูงสุด เช่น คำอวยพรที่ว่า ไทซือ เล้าซือ ซึ่งแปลว่า บิดา เป็นขุนนางมียศสูงสุด บุตรชายก็เป็นขุนนางยศสูงด้วย ภาพสิริมงคลจะเป็นภาพสิงโตตัวใหญ่ และ สิงโตตัวเล็กวิ่งตามตัวใหญ่ (ธวัชชัย ดุยสุจริต, 2545)

ในละครสิงโตเป็นข้าราชการรับใช้คนสนิทของราชาปีศาจฉิงซาง มีอำนาจเปรียบเสมือนเป็นขุนนางสูงสุด โดยปรากฏในฉากที่ซืออินบังเอิญพบกับราชาปีศาจฉิงซาง เขาจึงใช้ให้สิงโตเข้าไปขัดขวางไม่ให้หนีไปได้ อีกฉากหนึ่งคือ สิงโตใช้ชีวิตปกป้องเยียนจือบุตรสาวของราชาปีศาจฉิงซาง สะท้อนให้เห็นว่าสิงโตเป็นสัญลักษณ์ตำแหน่งขุนนางสูงสุดและซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย ขณะเดียวกันในละครเรื่องนี้ สิงโตเป็นสัตว์ร้ายที่สร้างความเดือดร้อน ในฉากการพบเจอกับปายเฟิงจิว ขณะนางกำลังเดินทางไปอวยพรวันเกิดปายเฉียนที่ถ้ำจิ้งจอก แต่แล้วก็ต้องล่าถอยไปเนื่องจากมหาเทพดวงหัวเข้ามาช่วยไว้ สิงโตปรากฏอีกในฉากต่อสู้กับเหยี่ยวในร่างมังกรจนพ่ายแพ้ต้องล่าถอยไป

นกกาขง (喜鹊) คำพูดในภาษาจีน สีเขียว แปลว่า นกกาขงผู้นำความยินดีมาให้ ซึ่งหมายถึงการบอกข่าวดี หรือจะมีแขกมาเยือน นกกาขงเป็นตัวแทนของความรื่นเริง การเฉลิมฉลองและความสุข อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของการลงหลักปักฐาน นกกาขงยังถูกนำมาใช้ส่งเสริมความสุขสำหรับคู่ที่แต่งงาน เด็กเล็ก และผู้ที่อาศัยในบ้านนั้นๆ ชาวจีนโบราณเชื่อกันว่า หากมีนกกางขงบินผ่านหรือเข้าบริเวณบ้าน หมายความว่า จะมีสิ่งมงคลเข้าบ้าน (ธวัชชัย ดุยสุจริต, 2545)

ในละคร นกกาขงปรากฏในฉากการถือกำเนิดของเหยี่ยวซึ่งเป็นองค์รัชทายาทเผ่าสวรรค์ และยังมีกรกล่าวว่เมื่อเทพม่อเหยียนถือกำเนิดก็มีนกกางขงปรากฏขึ้น ปรากฏการณ์การมาเยือนของนกกางขงในวันถือกำเนิดของเหยี่ยวและม่อเหยียนสะท้อนให้เห็นว่านกกางขงเป็นผู้นำความยินดีมาให้

3.4.2 สัตว์วิเศษของจีน

มังกร (龙) ชาวจีนเชื่อกันว่ามังกรเป็นสัตว์วิเศษชนิดหนึ่งที่สามารถจับฤดูสี่ปีศาจ และสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ ได้ มังกรมีหลายชนิดและมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป มังกรยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความรุ่งเรืองความกล้าหาญ และเพศชาย (หยาง) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ จักรพรรดิ อันถือว่าเป็น โอรสแห่งสวรรค์ รวมทั้งเป็นสัตว์ประจำทิศตะวันออก จึงเป็นสัตว์ที่ให้ความรุ่งเรืองให้หน้าและฝน ตาม

หลักจักรวาลวิทยาสมัยแรกของจีน มีแบ่งมังกรออกเป็นสี่ประเภท ได้แก่ เทียนหลง เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจการเกิดของสวรรค์ เส้นหลงซึ่งทำให้ฝนตก ตั้หลงซึ่งปกครองบรรดาน้ำพุและสายน้ำ และผู้จ้งหลง นอกจากนี้ยังมี หลงวาง หรือจักรพรรดิมังกร ซึ่งปกครองทะเลทั้งสี่แห่งทิศทั้งสี่ของโลก (ธวัชชัย ดุลยสุจริต, 2545)

ในละคร มังกรปรากฏในร่างแปลงของเยี้ยวหัวซึ่งเป็นรัชทายาทสวรรค์ โดยปรากฏในฉากการต่อสู้ระหว่างเยี้ยวหัวและสิงโตทอง เนื่องจากเยี้ยวหัวได้รับการกิจให้มาปราบสิงโตทองที่ทำร้ายประชาชนในเมือง ขณะต่อสู้สิงโตทองพ่นไฟออกมา เยี้ยวหัวจึงแปลงร่างเป็นมังกรพ่นน้ำดับไฟ ตัวละครมังกรเยี้ยวหัวจึงสะท้อนให้เห็นว่ามังกรเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่กับคนจีน เป็นสัญลักษณ์ของโอรสแห่งสวรรค์และคอยกำจัดสิ่งชั่วร้ายต่างๆ รวมถึงการที่มังกรพ่นน้ำได้สะท้อนให้เห็นว่ามังกรเป็นสัตว์ที่ให้น้ำให้ฝน ฉากหนึ่งในละครเยี้ยวหัวกล่าวกับชูชูว่า “มังกรถือว่าเป็นเทพปรากฏกายบนแดนมนุษย์ส่วนใหญ่มาสยบมารกำจัดสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ รวมถึงการที่มังกรพ่นน้ำได้สะท้อนให้เห็นว่ามังกรเป็นสัตว์ที่ให้น้ำให้ฝน

หงส์ (凤凰) เป็นหนึ่งในสัตว์วิเศษของจีน ตัวผู้เรียกว่า เฟิง ตัวเมียเรียกว่า หวง เป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นหรือการมีชีวิตใหม่ที่ดี ถือเป็นสัตว์ใหญ่แห่งสัตว์ปีกทั้งมวล อีกทั้งเป็นสัตว์ในตำนานเหมือนมังกร และกิเลน มีลักษณะของนกมงคล 5 ชนิดประกอบกัน ในสมัยก่อนชาวจีนเชื่อว่านกชนิดนี้สามารถหยั่งรู้ความรุ่งเรืองในโลกรมนุษย์ได้ ดังนั้นหงส์จึงปรากฏตัวขึ้นต่อเมื่อประเทศมีความสงบเท่านั้น หงส์จึงใช้เป็นสื่อแสดงถึงความงามและความดี (ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล, 2552 : 178)

ในละคร หงส์เป็นสัตว์ภาชนะของเทพหลิงเป่า ซึ่งเป็นเทพผู้ควบคุมการแปรเปลี่ยนของพลังหยินและหยางและอาศัยอยู่ในดินแดนสุขาวดี โดยปรากฏในฉากหงส์ไฟทำร้ายหลี่จิ้งและซืออิน เนื่องจากยังกำจัดพลังมารในตัวไม่หมด เทพหลิงเป่าจึงเข้ามาช่วยเหลือและมอบพัดเมฆาให้กับซืออินเป็นการขอโทษ นอกจากนี้ยังมีตัวละครเทพเจ้าเหยียน ซึ่งเป็นเทพตระกูลหงส์ไฟมีสถานะสูงกว่าราชาสวรรค์ ละทิ้งทางโลกสู่สภาพสว่างงาม สะท้อนให้เห็นว่าหงส์สื่อถึงความงามและความดี

กิเลน (麒麟) เป็นใหญ่ในบรรดาสัตว์มีขนทั้งปวง ลำตัวมีลักษณะคล้ายกวาง ปกติมีเขาเดียวแต่บางครั้งพบสองเขาหรือสามเขาและมีขน มีหางอย่างวัว มีเกล็ดอย่างปลา เท้าเป็นกีบ และมีเท้าเล็บ เชื่อว่ากิเลนเป็นสัญลักษณ์หมายถึงครอบครัวที่มีลูกหลานมากมาย อีกตำนานเล่าว่า กิเลนจะไม่เหยียบสิ่งมีชีวิตใด ๆ แม้แต่หญ้าที่ขึ้นบนพื้นดิน กิเลนยังเป็นสัญลักษณ์ของวาสนา ความมั่นคง และ

ป้องกันสิ่งอัปมงคล ซึ่งเมื่อปรากฏขึ้นที่ใดจะมีเรื่องมงคลเกิดขึ้น ชาวจีนเชื่อว่าสัตว์วิเศษนี้สามารถจัด
 ฤกษ์ปีศาจได้ (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2540: 29)

ในละคร กิเลนเป็นเข้ารับใช้ของหลี่จิ้งสามารถแปลงร่างเป็นมนุษย์ได้ ปรากฏในฉาก
 หลี่จิ้งให้กิเลนไปส่งป้ายเขียนกลับสำนักคุณหลุนซี ตัวละครกิเลนมีลักษณะคล้ายกวาง มีสามขา มีหาง
 อย่างวู มีเกล็ดอย่างปลา เท้าเป็นกีบ และมีห้าเล็บ สะท้อนให้เห็นลักษณะกิเลนตามความเชื่อของ
 ชาวจีน

3.4.3 สัตว์จากคัมภีร์ซานไห่จิง (山海经)

คัมภีร์ซานไห่จิง (山海经) หรือ คัมภีร์ขุนเขาและท้องทะเล เป็นหนังสือโบราณอายุ
 เก่าแก่กว่า 2000 ปี เชื่อว่าถูกรวบรวมระหว่างช่วงยุคจ้านกั๋วถึงฮั่นตอนต้น โดยผู้ประพันธ์หลายคน
 หลายวาระ คัมภีร์นี้บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับแม่น้ำทะเลภูเขา พืชพันธุ์และสัตว์นานาชนิด รวมไปถึง
 ตำนานเทพต่างๆ ได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าในเชิงวรรณคดี เป็นแหล่งความรู้ทั้งด้านภูมิศาสตร์ เทพ
 ปกรณัม พิธีกรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ วิทยาการและยารักษาโรคของจีนยุคโบราณ ใน
 ละคร ปรากฏสัตว์ในคัมภีร์ซานไห่จิง ดังนี้

สุนัขจิ้งจอกเก้าหาง (九尾狐) ในสมัยราชวงศ์ฮั่นมีความเชื่อว่าจิ้งจอกจะสามารถ
 แปลงกายเป็นมนุษย์ได้ รูปลักษณ์งดงามดังชุดเพศตรงข้าม และมีลักษณะนิสัยเจ้าเล่ห์ มักหลอกล่อให้
 มนุษย์ทำในสิ่งที่ไม่ดี ต่อมาช่วงสมัยราชวงศ์ถังชาวจีนเชื่อว่าจิ้งจอกแปลงในร่างมนุษย์จะพบกับกิเลส
 ตัณหาความชั่วร้ายจนกลายเป็นปีศาจจิ้งจอก และเมื่อมีอายุมากพอ มีตบะแรงกล้าอาจจะกลายเป็น
 ปีศาจจิ้งจอกเก้าหาง แต่หากจิ้งจอกแปลงนั้นมีคุณธรรมและมีตบะแรงกล้าอาจกลายเป็นเซียนหรือ
 เทพในที่สุด หากแต่ว่าภาพลักษณ์ของปีศาจจิ้งจอกกลับได้รับการยอมรับมากกว่า กวีที่มีชื่อเสียงหลาย
 ท่านประพันธ์ให้จิ้งจอกรับร้าย เกิดภาพลักษณ์ของจิ้งจอกในรูปแบบที่เป็นร่างแปลงของมนุษย์หญิง
 สาวที่ทรงเสน่ห์ไร้เดียงสาแต่มีจิตใจชั่วร้าย นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับจิ้งจอกเก้าหางจากคัมภีร์
 ซานไห่จิง(山海经) กล่าวว่า จิ้งจอกเก้าหางอาศัยอยู่ที่ภูเขาชิงชิว มีรูปลักษณ์อย่างจิ้งจอก หางยาว
 เก้าหาง เสียงร้องเหมือนทารกร้องไห้ กินมนุษย์เป็นอาหาร แต่หากมนุษย์ได้กินเนื้อจิ้งจอกก็จะ
 สามารถจัดกลืนอายุปีศาจและความชั่วร้ายทั้งหลายได้ การได้เสื่อนสถานะจากสัตว์ประหลาดไปเป็น
 สัญลักษณ์แห่งความมงคลก็อาจเนื่องมาจากภายหลังจิ้งจอกเก้าหางบำเพ็ญตนจนบรรลุขั้นเซียนและ
 ซ่อนตัวอย่างเร้นลับอยู่ ณ ภูเขาทเวะคุนหลุน (ซุน เจี้ยน Cun, 2560 : 24)

ในละคร เฝ่าจิ้งจอกเก้าหางมีร่างแปลงเป็นสุนัขจิ้งจอกเก้าหาง ซึ่งร่างแปลงของตัวละครเฝ่าจิ้งจอกปรากฏให้เห็นชัดเจนในตัวละครเอกคือปายเฉียนและตัวละครรองอย่างปายเฟิงจิว โดยปายเฉียนและปายเฟิงจิวเป็นสุนัขจิ้งจอกเก้าหางที่อาศัยอยู่ในดินแดนชิงชิว สามารถกลายร่างเป็นมนุษย์หญิงสาวที่ทรงเสน่ห์ ปายเฉียนบำเพ็ญตนและฝากตัวเป็นศิษย์กับสำนักฝึกวิชาคุณหลุนซี จนบรรลุชั้นเซียน นอกจากนี้ยังชำนาญวิชาลวงใจ ฉากหนึ่งที่กล่าวถึงความสามารถในการลวงใจของจิ้งจอกเก้าหางคือฉากที่ซำรับใช้ของซูจิ้นกล่าวว่า “ลือว่าจิ้งจอกเก้าหางสวยสดงดงามถนัดวิชาลวงใจ บ่าวเต๋าว่านางคงทำอะไรน่าเกลียดกับองค์ชายล่อลวงจิตใจองค์ชาย” ตัวละครจิ้งจอกเก้าหางปายเฉียนและปายเฟิงจิวสะท้อนให้เห็นสุนัขจิ้งจอกเก้าหางในภาพลักษณ์เป็นเซียนมีคุณธรรม

งูปาเฉอ (巴蛇) หรืออีกชื่อคือ หลิงเฉอ หรือชีวเฉอ เป็นงูยักษ์ชนิดหนึ่ง สามารถกลืนช้างได้ทั้งตัว และจะคายกระดูกออกมาหลังจากผ่านไปสามปี เรื่องราวปาเฉอกลืนช้าง นั้นมีมายาวนาน ขิวเหยวียนเคยรำพันเอาไว้ในบทกวี เทียนเวินว่า "งูกลืนช้าง ไฉนใหญ่กว่าได้" แต่เรื่องเล่าเกี่ยวกับปาเฉอไม่ได้มีเพียงเท่านี้ ยังกล่าวกันว่าหากผู้ที่มีความรู้มีคุณธรรมรับประทานเนื้อของปาเฉอเข้าไปก็จะมีอาการปวดหัวใจหรืออาการปวดท้อง ลำตัวของปาเฉอมีสีฟ้า สีเหลือง สีแดง สีดำปะปนกันไป อีกแนวคิดหนึ่งกล่าวว่าปาเฉอมีลำตัวสีดำ มีหัวสีเขียว อาศัยอยู่ทางตะวันตกของแหล่งที่อยู่ของแรด(ซุน เจี้ยน Cun, 2560: 48)

ในละคร งูปาเฉอเป็นร่างแปลงของเส้าซิน ซึ่งเป็นงูน้อยที่ปายเฉียนเคยเมตตาช่วยชีวิตเก็บมาชุบเลี้ยงสั่งสอนบำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุเป็นเซียน เมื่อพบองค์ชายรองซางจี้จึงเกิดความรักและหนีไปด้วยกัน เป็นต้นเหตุให้ปายเฉียนต้องหมั่นหมายกับเยี้ยหัว โดยปรากฏในฉากองค์ชายรองซางจี้พาเส้าซินขึ้นไปท่องเที่ยวบนสวรรค์ และให้นางแปลงเป็นงูปาเฉอสีฟ้าซ่อนไว้ในแขนเสื้อของเขา เมื่อผ่านประตูด่านสวรรค์มาแล้วเส้าซินก็กลับร่างเดิม ตัวละครเส้าซินสะท้อนให้เห็นลักษณะ งูปาเฉอตามความเชื่อของคนจีน

นกปีฟาง (毕方) ในตำนานจินโบราณ นกปีฟางอาศัยอยู่ในภูเขาจางเอ้อ เกิดมาจากต้นไม้และไม้ก่าลึงเผาไหม้ รุ่งๆมีเสียงหนึ่งร้องออกมา นกปีฟางก็ปรากฏตัว ปีฟางคือเทพแห่งไฟ และเทพแห่งไม้ ตามคำกล่าวของคัมภีร์ซานไห่จิง นกปีฟางมีรูปร่างเหมือนนกกระเรียน มีเท้าเพียงข้างเดียว ขนนกสีน้ำเงินมีแถบสีแดง และปากสีขาว (ซุน เจี้ยน Cun, 2560: 57)

ในละคร นกปีฟางเป็นซำรับใช้และภานะประจำกายของปายเงินพี่ชายของปายเฉียน ปีฟางแอบชอบปายเฉียนและสารภาพรักกับนาง แต่ก็ถูกปฏิเสธเนื่องจากปายเฉียนหมั่นหมายกับเยี้ย

หัวแล้ว ซึ่งนกป้าฟางปรากฏในฉากป้ายเงินไปเยี่ยมป้ายเขียนในครั้งที่เป๋นซืออินที่คุนหลุนซี โดยมีรูปร่างเหมือนนกกระเรียน มีเท้าเพียงข้างเดียว มีขนสีน้ำเงินแถบสีแดง และปากสีขาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะของนกป้าฟางตามตำนานของจีน

สี่สุรกาย (四凶) เป็นสิ่งมีชีวิต 4 ตัวที่ถูกเทพเจ้าเนรเทศ และเป็นปรปักษ์กับสัตว์สวรรค์ สี่สุรกายประกอบด้วย ฮุ่นตุน เทาเทีย เถาอู๋ และฉยงฉี

1) **ฮุ่นตุน (混沌)** ในบันทึกจวงจื่อ (庄子) ตำราของลัทธิเต๋า เล่าว่าฮุ่นตุนมีต้นกำเนิดจากจักรพรรดิที่ไม่มีตา รูจมูก ปาก และหู และกลับชาติมาเกิดเป็นสัตว์ร้าย ฮุ่นตุนไม่สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้จะปฏิบัติตามคำแนะนำของคนชั่วเสมอ ตำนานหนึ่งพรรณนาว่าฮุ่นตุนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีปีกสีแดงดั่งนก ร่างกายมีลักษณะเหมือนก้อนขนดมทิมาสสูง 6 ฟุต มี 4 ปีก แต่ไร้ใบหน้า อาศัยอยู่ในภูเขาเทียนซาน (天山) ชอบร้องเพลงและเต้นรำ (จีนไทยนิวส์, 2564)

2) **เทาเทีย (饕餮)** ตามคัมภีร์ซานไห่จิง (山海经) เทาเทียเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีร่างกายเป็นแกะ มีมือและใบหน้าเหมือนมนุษย์ มีฟันแบบเสือ มีดวงตาแปลกประหลาดซ่อนอยู่ใต้รักแร้ และมีเสียงเหมือนเด็กทารก เทาเทียเป็นสัตว์ปีศาจจอมตะกละ กินทั้งมนุษย์และแม้กระทั่งร่างกายของตนเอง ดังนั้น ชาวจีนในสมัยโบราณจึงมักจะสลักรูปของเทาเทียไว้บนหม้อหุงต้ม เทาเทียยังเป็นที่มาของคำว่า “เทียเซ่งเยียน” (饕盛宴) แปลเป็นไทยว่า “งานเลี้ยงเทาเทีย” มักใช้กล่าวถึงงานเลี้ยงที่เต็มไปด้วยอาหารอร่อยในวัฒนธรรมจีน (จีนไทยนิวส์, 2564)

3) **เถาอู๋ (檮杌)** ตามคัมภีร์ซานไห่จิง (山海经) เถาอู๋มีหน้าเหมือนมนุษย์ เท้าแบบเสือ มีฟันแบบหมูแต่แหลมคม มีหางยาวมากกว่า 315 เมตร และมีขนยาวกว่า 2 เมตร เชื่อกันว่าเถาอู๋อาศัยอยู่ในภูมิภาคทางตะวันตกของจีน ตำราจั่วจ้วน (左传) บันทึกไว้ว่า เถาอู๋เป็นบุตรของจวนชวี (嫫婁) หนึ่งในจักรพรรดิผู้ยิ่งใหญ่สมัยจีนโบราณ เถาอู๋เป็นเด็กดื้อรั้น ไม่ฟังความ หลังจากเสียชีวิต เถาอู๋ก็กลับชาติมาเกิดเป็นอสุรกายจอมโง่เขลา (จีนไทยนิวส์, 2564)

4) **ฉยงฉี (窮奇)** ตามคัมภีร์ซานไห่จิง (山海经) ฉยงฉีเป็นสัตว์บินได้ รูปร่างเหมือนเสือ รู้ภาษามนุษย์ และชอบกินมนุษย์ เมื่อมีคนทะเลาะกันฉยงฉีจะเลือกกินผู้ที่มีปัญหาและจะล่าอาหารให้มนุษย์ที่ชั่วร้าย เชื่อกันว่าฉยงฉีอาศัยอยู่ภูมิภาคทางตอนเหนือของจีน เมื่อฉยงฉีได้ยินว่าที่ใดมีคนซื้อสัตย์และมีเกียรติจะไปไล่กัดจุมูกของผู้นั้น ในบางตำนานฉยงฉีถูกพรรณนาว่าเป็นวัว มีหางยาวคล้ายจิ้งจอก และมีเสียงเห่าเหมือนสุนัข (จีนไทยนิวส์, 2564)

ในละคร สื่อสุรกายในตำนานของจีนเป็นอสุรกายที่ได้รับบัญชาจากเทพบิดาให้เฝ้าหลินจื่อสุวรรณซึ่งเป็นของวิเศษที่สามารถนำไปสกัดยาชุบชีวิตได้ เนื่องจากเทพบิดาเห็นว่าหลินจื่อสุวรรณทำลายกฎของธรรมชาติจึงมีบัญชาให้สื่อสุรกายคือ ฮุ่นตุน เทาเทีย เกาอู๋ และฉยงฉี เฝ้ารักษาไว้ โดยปรากฏในฉากที่เฝ้าหวัต่อสู้อกับสื่อสุรกายในถ้ำตงไห่อิงโจวเพื่อนำหลินจื่อสุวรรณไปสกัดยารักษาเทพม่อเหยียน สื่อสุรกายที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นลักษณะอสุรกายตามตำนานโบราณของจีน กล่าวคือ ฮุ่นตุน มีลักษณะเหมือนก้อนขนาดใหญ่มีปีกสีแดง 4 ปีก ไร้ใบหน้า เทาเทียมีลักษณะเหมือนแกะ มีมือ ใบหน้าเหมือนมนุษย์ และมีฟันเขี้ยวแบบเสือ ส่วนเกาอู๋มีลักษณะใบหน้าที่เหมือนมนุษย์ มีเท้าเป็นกรงเล็บแบบเสือ มีหางและขนยาว ในการต่อสู้เกาอู๋กัดแขนของเยี้ยวขาดแสดงให้เห็นว่าเกาอู๋มีฟันที่แหลมคมมาก อสุรกายอีกตัวหนึ่งคือฉยงฉีมีลักษณะเหมือนเสือ หางยาว และมีปีกขนาดใหญ่บินได้

3.4.4 สัตว์ในความเชื่อของพุทธศาสนาของจีน

นกต้าเผิง (大鹏鸟) ในคัมภีร์จวงจี้กล่าวว่า ณ ทะเลลึกแดนเหนือ มีพญามัจฉาชื่อคุนร่างใหญ่โต คุนกลายเป็นพญานกชื่อเผิงแผ่นหลังของเผิงมโหฬารไม่รู้กี่พันลี้ ยามกระพือสะบัดปีกเห็นสู่เวหา ปีกแผ่กว้างราวแผ่นเมฆปกคลุมฟ้า เมื่อผิวน้ำแห่งท้องสมุทรเริ่มขยับไหว พญาเผิงก็บ่ายหน้าสู่ทะเลสาบสุวรรณแห่งแดนใต้ ต่อมาด้วยอิทธิพลของพระพุทธศาสนาเกิดความเชื่อว่านกต้าเผิงเป็นนกอินทรีร้ายเกิดจากพญาหงส์ผู้เป็นเจ้าของแห่งสัตว์ปีก นกอินทรีนี้มีน้องคือนกยูง ก่อนที่พระยูไล (พระศากยมุนี) จะตรัสรู้ นกอินทรีตัวนี้ได้กลืนพระองค์ลงไปท้อง พระองค์จึงพุ่งทะลุขึ้นชี้หลังบังคับให้ไปยังเขาเล่งซัวเพื่อลงโทษ แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงห้ามปรามว่าหากฆ่านกอินทรีนี้ก็เท่ากับฆ่าพุทธมารดา พระยูไลจึงพาตัวกลับไปอบรมสั่งสอน และทรงขนานนามว่ามาราชาแห่งนกผู้เป็นที่มาแห่งพุทธมารดา (大鹏鸟, 2565)

ในละคร นกต้าเผิงเป็นนกอินทรียักษ์ที่ชื่อมิ่งวางแผนให้มาก่อความวุ่นวายในงานเลี้ยงวันเกิดของมหาเทพตงหัวในครั้งที่ไปเผชิญวิบากในโลกมนุษย์ เพื่อชดใช้หนี้รักให้กับปายเฟิงจิว และเพื่อช่วยเหลือหยวนเงินจากการพบเจอวิบากรัก โดยนกต้าเผิงถูกเอ่ยถึงในฉากการวางแผนช่วยเหลือหยวนเงินในโลกมนุษย์ เยี้ยวกล่าวกับปายเฉียนว่า “ชื่อมิ่งยี่มนกร้ายต้าเผิงมาจากพระศาสดา (佛祖) เนื่องจากอารองข้ากับชื่อมิ่งก่อนนี้เคยผิดใจกัน ชื่อมิ่งครั้งนี้จึงถือโอกาสเอาคืน” สะท้อนให้เห็นว่านกต้าเผิงในละครคือพญาอินทรีร้ายที่พ่ายแพ้พระยูไล (พระศากยมุนี) พระพุทธเจ้าของพุทธศาสนานิกายมหายาน

4. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาศึกษาความคิด ความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ละครโทรทัศน์จีนเรื่องสามชาติสามภพป่าท้อสืบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) เล่าถึงความรักหลายหมื่นปีของปายเฉียนนางพญาจิ้งจอกของดินแดนชิงชิว (ดินแดนของเผ่าจิ้งจอกเก้าหาง) ที่เคยแปลงกายเป็นชายไปเรียนวิชาในสำนักคุณหลุนซี อาจารย์ของนางคือ ม่อเหยียน ซึ่งเป็นเทพแห่งสงคราม ปายเฉียนเป็นศิษย์รักของม่อเหยียนและร่วมรบในสงครามระหว่างเผ่าสวรรค์และเผ่าปีศาจ ในการรบครั้งนั้น ม่อเหยียนสละชีวิตตัวเองผนึกกระซังเพื่อกักขังราชาปีศาจเอาไว้ และทำให้เผ่าสวรรค์ได้รับชัยชนะ สองหมื่นปีต่อมาปายเฉียนเองที่ไปผนึกกระซังอีกครั้งจนสูญเสียความทรงจำและกลายเป็นมนุษย์ และได้ช่วยเหลือเหยี่ยวหัวจอนสุดท้ายกลายเป็นความรัก ทั้งคู่แต่งงานกัน ก่อนที่ความจริงจะเปิดเผยว่า เหยี่ยวหัวจอนคือราชาสวรรค์ที่ไม่ควรแต่งงานกับมนุษย์ เหยี่ยวหัวและปายเฉียนต้องฝ่าอุปสรรคมากมาย ทั้งสงคราม ความรัก และหน้าที่ความรับผิดชอบ จนนำไปสู่เรื่องราวความรักยาวนานถึงสามชาติสามภพ นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวความรักและการตอบแทนบุญคุณของปายเฟิงจิวและมหาเทพตงหัว

ในละครปรากฏความคิด ความเชื่อของจีนทั้งปรัชญาขงจื้อ ปรัชญาเต๋า คำสอนในพุทธศาสนา และความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีน โดยปรัชญาขงจื้อที่ปรากฏได้แก่หลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5 ประเภท ประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง โดยสะท้อนผ่านการปกครองด้วยระบอบคุณธรรมของปายจื่อราชาจิ้งจอกเก้าหางปกครองเผ่าจิ้งจอกในดินแดนชิงชิว และราชาสวรรค์ผู้ปกครองสวรรค์และโลก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดาสะท้อนผ่านตัวละครปายเฟิงจิวและปายอู๋ผู้เป็นบิดา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาสะท้อนผ่านตัวละครเอกเหยี่ยวหัวและปายเฉียนในครั้งที่เป๋นชู่ชู่ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้องสะท้อนผ่านตัวละครสามพี่น้องเผ่าปีศาจคือ หลีเหยียนหลี่จิ้งและเหยียนจื่อ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน สะท้อนผ่านตัวละครเทพเจ้าเหยียนกับราชาจิ้งจอกดินแดนชิงชิว และความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครปายเฉียนกับเสวียนหนี่ สะท้อนให้เห็นลักษณะของเพื่อนที่ไม่มีคุณธรรมความจริงใจ

ปรัชญาขงจื้ออีกหลักหนึ่งที่ปรากฏในละครคือหลักมนุษยธรรม (仁 เหริน) เป็นการแสดงออกของการมีความเมตตากรุณาและความเห็นอกเห็นใจที่มีต่อผู้อื่น โดยสะท้อนผ่านตัวละครปายเฉียนที่

ช่วยชีวิตสัตว์มากมาย ตัวละครเยี้ยวสะท้อนให้เห็นการเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น ในครั้งที่ยังเป็นดวงจิต ในดอกบัวทอง คอยปลอบใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ถูกหลีจิ้งทรยศความรัก รวมถึงช่วยเหลือเหล่า สรรพสัตว์มากมายในศึกการรบระหว่างหลีจิ้งกับหลีเยี้ยวที่ป่าอู๋ตง รวมถึงปรากฏหลักอี้ (義) ซึ่งหมายถึงความถูกต้อง โดยสะท้อนผ่านตัวละครซู่จิ้นและราชาสวรรค์ ซู่จิ้นมีความเห็นว่าการอาศัยอยู่ด้วยกันของหญิงชายจะต้องแต่งงานกันก่อนจึงจะเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ตัวละครราชาสวรรค์ประเมินว่าความรักต่างฐานะและเผ่าพันธุ์เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม และไม่มี ความถูกต้องชอบธรรมจึงไม่ยอมรับความรักขององค์ชายรองซางจี้กับเส้าซิน รวมถึงไม่ยอมรับการแต่งงานของซู่ซู่กับเยี้ยว อีกทั้งยังปรากฏหลักหลี่ (禮) หรือจารีตซึ่งสะท้อนผ่านตัวละครปายเฉียนที่ให้ ความสำคัญกับจารีตที่ว่าหากอยู่ด้วยกันแต่ไม่มีการทำพิธีกราบไหว้ฟ้าดินจะเป็นการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม และตัวละครราชาสวรรค์ยึดในหลักจารีตที่ว่ากรจะเป็นองค์รัชทายาทสวรรค์จะต้องเข้าพิธี รับตรารัชทายาท รวมถึงครอบครองใจของผู้ปกครองทั่วสี่สมุทรแปดดินแดน ตลอดจนปรากฏหลัก เสี่ยว (孝) หรือความกตัญญู ซึ่งล้วนสะท้อนผ่านตัวละครเยี้ยวที่ต้องการชนะการรบกับเผ่ามัจฉาเพื่อ ราชาสวรรค์ผู้เลี้ยงดูเขามา อีกตัวละครหนึ่งตัวละครเสวียนหนี่ นางส่งคนไปรับแม่ให้มาอยู่ด้วยกันที่ เผ่าปีศาจเป็นเวลากว่าเจ็ดหมื่นปี นอกจากนี้ยังมีตัวละครปายเฟิงจิว หลังจากได้รับความช่วยเหลือ จากมหาเทพตงหวิก็พยายามหาหนทางตอบแทนบุญคุณ

ปรัชญาเต๋าที่ปรากฏในละคร สะท้อนผ่านตัวละครเผ่าสวรรค์ เผ่าปีศาจ และเผ่าจิ้งจอกเก้า หางซึ่งล้วนผ่านการบำเพ็ญเพียรและการเผชิญด่านเคราะห์จนสำเร็จเป็นเซียนฟ้ามี่ชีวิตยืนยาวและมี จุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงเต๋าหรือกฎวิถีแห่งธรรมชาติ รวมถึงปรากฏความเชื่อเรื่องเทพและเซียนในความ เชื่อของลัทธิเต๋าอย่างซานชิง (三清) สามมหาเทพตามความเชื่อของเต๋า โดยปรากฏเทพหยวนสื่อ เทียนจุนและเทพหลิงเป่าเทียนจุน อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏเต๋าเต๋อเทียนจุน นอกจากนี้ยังปรากฏ นักพรตฉือหาง (慈航道人) เทพแห่งความเมตตากรุณา และเทพตงหวังกง (东王公) เทพผู้ควบคุม ปราณหยางดูแลสวรรค์และโลก ตลอดจนเทพผู้ควบคุมดวงชะตาอย่างเทพซือมีง (司命星君)

คำสอนในพุทธศาสนาปรากฏในละครเช่นกันโดยปรากฏคำสอนเรื่องกฎแห่งกรรมซึ่งสะท้อน ผ่านคำบอกกล่าวของหลีจิ้งที่กล่าวถึงเรื่องราวของเจียยวี่ที่ทำการมั่วมากมายจึงเสียลูกในครรภ์ไปถึง สามครั้งซึ่งสอดคล้องกับคำสอนเรื่องการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

นอกจากนี้ยังปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีนซึ่งสะท้อนผ่านลักษณะร่างแปลงของตัว ละคร และสัญลักษณ์ประกอบฉาก โดยจากการศึกษาสามารถจำแนกความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์คือความ

เชื่อที่มาจากความหมายของชื่อสัตว์หรือเสียงพ้องกับคำสิริมงคล ได้แก่ สิงโต (獅子) และนกกาชเชน (喜鹊) ความเชื่อเรื่องสัตว์วิเศษของจีนปรากฏมังกร (龙) หงส์ (凤凰) และกิเลน (麒麟) รวมถึงปรากฏสัตว์จากคัมภีร์ชานไห้จิง คือสุนัขจิ้งจอกเก้าหาง (九尾狐) งูปาเออ (巴蛇) นกบีฟาง (毕方) และสี่สุรกาย (四凶) ซึ่งประกอบด้วย ฮุ่นตุน เทาเทีย เถาอู๋ และฉยงฉี นอกจากนี้ปรากฏสัตว์ในความเชื่อของพุทธศาสนาคือนกตำเฒ่าอีกด้วย

โดยสรุป ละครโทรทัศน์จีนเรื่อง สามชาติสามภพปาท้อสิบลี (Eternal Love/三生三世十里桃花) สะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อของจีนทั้งปรัชญาขงจื้อ ปรัชญาเต๋า คำสอนในพุทธศาสนา และความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์ของจีนอย่างเห็นได้ชัด

บรรณานุกรม

หนังสือ วารสารและเอกสารตีพิมพ์

- จงฉิง. (2556). **ปรัชญาขงจื้อ กตัญญู ธรรมคู่ฟ้าดิน**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2529). **คัมภีร์เต๋าฉบับสมบูรณ์พร้อมอรรถกถา**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง.
- ชาตรี แซ่บ้าง. (2551). **ปรัชญาเต๋า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สมุทรปราการ: เรือนบุญ.
- ซุน เจี้ยน คุณ. (2560). **ขานไห่จิง คัมภีร์ขุนเขาและท้องทะเล**. นนทบุรี: บริษัทวารสารพับลิชชิ่งจำกัด.
- ดวงธิดา ราเมศวร์. (2537). **จินอารยธรรมยิ่งใหญ่แต่โบราณแห่งตะวันออก**. กรุงเทพฯ: แพรธรรม.
- ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์. (2545). **ศาสนาและปรัชญาใน จีน ทิเบต และญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ธวัชชัย ดุยสุจริต. (2545). **สัญลักษณ์มงคลจีน**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- บรรยง บุญฤทธิ์. (2532). **พลิกตำนานความเชื่อและไสยศาสตร์จีน**. กรุงเทพฯ: พี.วาทีนพับลิเคชัน.
- บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์. (2560). **อิทธิพลปรัชญาจีนต่อเกาหลีและญี่ปุ่น**. นครปฐม : ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปกรณ ติมปฺนุสรณ์. (2548). **คัมภีร์ของจวงจื้อ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2552). **108 สัญลักษณ์จีน**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ผ่องพิชญ์ สวงรัมย์ และภานุเดช จริยฐิตินันท์. (2563). “ภาพลักษณ์จิ้งจอกตามทัศนะของคนจีนในแต่ละยุคสมัย.” **วารสารการวิจัยกาสะลองคำ** 14, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) : 31–41.
- พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2540). **ฮก ลก ชิว: โชค ลาก อายุยืน**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พิน ดอกบัว. (2555). **ปวงปรัชญาจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- อุลิวี่ซิง. (2554). **100 เทพและเซียนจีน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สุรชัย ศิริไกร. (2551). **สมาธิเต๋าจิ้งกง วิธีแห่งเซียนฟ้า**. กรุงเทพฯ: เจ.พี.คอมพิวกราฟฟิค.

- สุวรรณมา สถาอานันท์, แพลและเขียนบทหน้า. (2551). **หลุนอี่ว:ขงจื้อสนทนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณมา สถาอานันท์. (2556). **กระแสรารปรัชญาจีน ข้อโต้แย้งเรื่องธรรมชาติ อำนาจ และจารีต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- สุวัฒน์ ทาสุนทร. (2559). “ความคิดของขงจื้อเพื่อสังคมที่เป็นสุข.” **วารสารรามคำแหงฉบับมนุษยศาสตร์** 35, 1 (มกราคม - มิถุนายน): 69-84.
- อุดมพร อมรธรรม. (2553). **ยอดคุณธรรมของขงจื้อ**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- 郭红英. (2561). “《三生三世十里桃花》中的传统文化.” **石家庄职业技术学院学报** 30, 1 (กุมภาพันธ์): 39.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กาวของเซลลิน [นามแฝง]. (2563). **ขอเสนอซีรีส์เรื่อง "สามชาติสามภพ ป่าท้อสิบหลี่" หรือ Ten miles of peach blossom หรือ Eternal Love (Netflix)**. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/ChellinsGlue/posts/767810044061635>
- จีนไทยนิวส์. (2564). **สี่สัปดาห์ในตำนานจีน**. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.jeenthainews.com/china-news/22614_20210820
- ศริญญา อรุณขจรศักดิ์. (2554). **ปรัชญาสำนักขงจื้อ**. เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <http://www.parst.or.th/philospedia/confucianism.html#2>
- สามารถ มั่งสัจ. (2564). **กฎแห่งกรรม : กฎอยู่เหนือคนและกาลเวลา**. เข้าถึงเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9640000050017>
- สำนักเลขาธิการคณะนายกรัฐมนตรี. (2554). **ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559)**. เข้าถึงเมื่อ 27 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก www.m-culture.go.th/ewtadmin/ewt/policy/files/329/
- Chinatalks. (2562). **ซานซิง สามมหาเทพตามความเชื่อของเต๋า**. เข้าถึงเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก

<http://www.chinataalks.co/chinataalks/chinesegods>ซานชิง-สามมหาเทพตาม
ความเชื่อ/

China Power Team. (2563). **Is China's Soft Power Strategy Working?**.

เข้าถึงเมื่อ 28 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก

<https://chinapower.csis.org/is-chinas-soft-power-strategy-working/>

Khanittha J. (2562). **สามชาติสามภพ ป่าท้อลิบหลี่" ซีรีส์จีนที่หลงเข้าไปแล้ว หยุดดู**

ไม่ได้. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก

<https://www.sanook.com/movie/87093/>

三生三世十里桃花 . (2560). เข้าถึงเมื่อ 28 กันยายน 2564. เข้าถึงได้จาก

<https://baike.baidu.com/item/三生三世十里桃花/16246274>

金力维. (2560). **《三生三世十里桃花》打开中国式想象力**. เข้าถึงเมื่อ

10 ตุลาคม 2564. เข้าถึงได้จาก

http://www.xinhuanet.com//book/2017-04/07/c_129526331.htm

须弥山下看世界. (2560). **《三生三世十里桃花》中，哪些是道教真正的**

神仙! . เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก

https://www.sohu.com/a/127312610_590523?sec=wd

大鹏鸟. (2565). เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก

<https://baike.baidu.com/item/大鹏鸟/10613159?fr=aladdin>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์
วัน เดือน ปีที่เกิด	28 กรกฎาคม พ.ศ. 2542
ที่อยู่	1177/2 หมู่ 16 ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจาก คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

แบบการโอนลิขสิทธิ์บทความวิจัย
สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์
นักศึกษาชั้นปีที่4	วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ชื่อบทความวิจัย	ความคิดความเชื่อของจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง สามชาติสามภพ ป่าท้อสิบหลี่ (Eternal Love/三生三世十里桃花)
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์คมกฤษ อยู่เต็กเค่ง
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	1177/2 หมู่ 16 ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 62180 หมายเลขโทรศัพท์ 0634459223

ลิขสิทธิ์ของบทความวิจัยอันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ลงนามผู้โอน.....

(นางสาวสุพรรณษา กอสัมพันธ์)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....